

ความสุขรอบกาย
(HAPPINESS ALL AROUND)

ปิ่นนุช ปิ่นจินดา
PINNUCH PINCHINDA

๒๕๕๑
วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ความสุขรอบกาย

HAPPINESS ALL AROUND

ปิ่นนุช ปิ่นจินดา

PINNUCH PINCHINDA

เลขานุ.....

เลขทะเบียน..... 74556

วัน,เดือน,ปี..... 3 ต.ค. 2550

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2550

HAPPINESS ALL AROUND

PINNUCH PINCHINDA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KINGMONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2007

COPYRIGHT 2007

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสุขรอบกาย
นักศึกษา	นางสาวปิ่นนุช ปิ่นจินดา
รหัสประจำตัว	48062601
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2550
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.อลิตา จันผิงเพชร

บทคัดย่อ

ในสังคมปัจจุบัน ผู้คนส่วนใหญ่ต่างให้ความสำคัญต่อการมุ่งไปสู่ความสำเร็จทางอาชีพ การงาน โดยวัดความสำเร็จกันที่ฐานะทางการเงิน ซึ่งเข้าใจกันว่าเมื่อร่ำรวยแล้วจะมีความสุข ทำให้ต่างมุ่งต่อสู้กันเพื่อให้ไปถึงความสุ้นั้น ขณะที่แท้จริงแล้วความสุขมิได้อยู่ที่ปลายทางอันแสนไกล หากแต่ความสุขอยู่ใกล้แค่ที่หัวใจของทุกคนนั่นเอง

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความสุขรอบกาย (Happiness all Around) นี้มุ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในทุกๆวัน โดยมีสาระคือการเก็บสะสมความสุขจากแง่มุมต่างๆในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งเป็นรูปแบบความสุขง่ายๆ ที่ค่อยๆออกมา และเติบโตจนเป็นความสุขก้อนใหญ่ ที่มั่นคงและยั่งยืน โดยอาศัยการพัฒนาทางด้านอารมณ์และสุขภาพจิต (Mental Health)

แนวทางของการสร้างสรรค์โดยรวมคือ การประมวลรูปแบบความสุขในชีวิตประจำวันทีเล็กน้อยแต่งดงาม ทั้งจากประสบการณ์ตรงของตัวเองและบุคคลรอบข้าง และจากการศึกษาตามทฤษฎีทางจิตวิทยา จากแนวความคิดนี้ ข้าพเจ้านำเสนอผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมสื่อผสมบนระนาบจำนวน 6 ชั้น โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยางเป็นเทคนิคหลัก และใช้เทคนิคอื่นๆที่ตอบสนองความรู้สึกแห่งความสุข ผสมเข้าไปเป็นรายละเอียดในภาพอย่างอิสระ เช่น ภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ และการใช้แท่งสี Soft Pastel ซึ่งล้วนเป็นเทคนิคที่ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างชัดเจนถึงความสุขในขณะที่สร้างสรรค์ผลงาน โดยมีหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานคือ การนำเอาเรื่องราวของความสุขเล็กๆน้อยๆหลากหลายเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตข้าพเจ้า มาเกาะเกี่ยวรวมเข้าด้วยกัน จนส่งผลเป็นความสุขก้อนโตที่รู้สึกได้อย่างแจ่มชัดในผลงานศิลปะแต่ละชิ้น

ทั้งนี้ข้าพเจ้ามีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ทำให้ความสุขเป็นเหตุซึ่งเกิดในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้คนได้ย้อนคิดว่า ยังมีรายละเอียดมากมายในชีวิต ที่คนเราอาจรีบร้อนเดินผ่านไปโดยไม่ใส่ใจเงินทองเกียรติยศ จนพลาดสิ่งดีๆเหล่านั้นไป และแท้จริงแล้ว

ความสุขแม้เพียงเล็กน้อยเหล่านี้เองต่างหาก ที่คอยเลี้ยงดูจิตใจของมนุษย์ทุกคนให้ชุ่มชื้น และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้เมื่อทุกคนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในทุกๆวันแล้ว ความสุขก็จะถูกส่งผ่านกลับมาสู่สังคมโดยรวม ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ดีขึ้นต่อไป

Thesis	Happiness all Around
Student	Miss Pinnuch Pinchinda
Student ID	48062601
Degree	Master Degree of Arts
Program	Visual Arts
Year	2007
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Alita Janfangpetch

ABSTRACT

In a current social, almost people have paid attention to achieve in their career, an indicator of their achievement is their financial status, all of them think, if they are rich they will be happy. Most of them have been fighting to reach to their goals and happiness. Actually a real happiness is not existed in a long distance but happiness has been laid closely to everyone's heart.

This thesis " Happiness all Around" wants to focus on showing about essential of how to spend your life happily every day, the contents are collection of happiness in each aspects of human's life. Most of them are the format of simple happiness, which is gradually grown until it becomes stable, strong and sustainable. The abovementioned happiness relies on emotional development and mental health.

Overview concepts that an author used as her direction to create her art works, she gradually assessed forms of happiness in daily life, which might be only a few from her direct happiness in daily life, which might be only a few from her direct experiences or from the people surrounding her together with from her studying in theory of psychology.

Referred to the above materials, the author consolidated all ideas to create her artworks in a format of vertical mixed media; there are 6 pieces in total. In addition, she has used a technique of printing of rubber tile as a main technique to mix other techniques that can respond a happy feeling freely such as printing technique on paper block and using soft pastel bars. All techniques, the author can show the feeling of happiness in creating her artwork clearly. A heart of her creative her artworks derived from collections of her few happy stories happening to her life to combine together and then to create into a big piece of happiness in her artworks clearly in each one.

Author's intention, she would like to show her concepts of how to spend her life happily in each day. Furthermore, she would like to remind everyone that there are many details in life that they might missed, as they all are usually struggling in fighting for their honor and wealthy. In fact, a little happiness is a main factor to maintain people's hearts and make them live their lives peacefully. Additionally, if everyone can live their live happily in each day, the happiness will be transferred to social at last and then it can improve Thai society to be better in future.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ ภาควิชาวิจิตรศิลป์ที่กรุณาให้คำวิจารณ์แนะแนวทางในการ
สร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ รศ.อลิตา จันผิงเพชร สำหรับความเชื่อมั่นในตัวข้าพเจ้าและคำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์ทั้งในการสร้างสรรค์งานและการดำเนินชีวิต

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวสินเจริญ สำหรับความช่วยเหลือในทุกด้านมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวปิ่นจินดา สำหรับความรักและกำลังใจที่มั่นคงต่อสมาชิกครอบครัว
คนนี้ แม้รู้ว่าหนทางนี้แสนยาวไกล

ปิ่นนุช ปิ่นจินดา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญภาพ.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์.....	1
1.2 แนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 ขั้นตอนการสร้างสรรค์.....	4
1.6 แหล่งข้อมูล.....	4
บทที่ 2 อิทธิพลที่ได้รับต่อการสร้างสรรค์.....	6
2.1 ศิลปะนาอีฟ (Naive)	6
2.2 มาร์ค ชากาลล์ (Marc Chagall).....	12
2.3 ลัทธิศิลปะพริมิตีฟ (Primitivism).....	19
2.4 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปะนาอีฟ ศิลปะพริมิตีฟ และมาร์ค ชากาลล์.....	22
บทที่ 3 การดำเนินการสร้างสรรค์.....	23
3.1 การสร้างภาพร่าง.....	23
3.2 กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสมชุด "ความสุขรอบกาย"	28
3.3 เทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยาง.....	28
3.4 ขั้นตอนเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษและแท่งสี Soft Pastel.....	31
3.5 การแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	33
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	34
4.1 การวิเคราะห์ผลงานโดยรวม.....	34
4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	35

4.3 การวิเคราะห์ผลงานรายชิ้น.....	35
4.4 การวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบศิลป์.....	37
ภาพผลงานวิทยานิพนธ์.....	40
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม.....	49
ประวัติผู้เขียน.....	50

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	The Fifth Day of Creation.....8
2.2	Flowers & Sun.....8
2.3	Self Portrait.....9
2.4	My Child.....11
2.5	Bears in a Field of Flowers.....11
2.6	The Cattle Dealer.....13
2.7	Green Violinist.....14
2.8	I and the Village.....16
2.9	Over the Village.....16
2.10	White Crucifixion.....17
2.11	ภาพถ่ายซากกาลล์กับเบลลา.....18
2.12	ภาพถ่ายซากกาลล์กับวาเลนติน่า บรอดสกี.....19
2.13	Halloween.....21
3.1	ตัวอย่างการพัฒนาภาพร่าง.....23
3.2	ภาพร่างโครงสร้างที่เลือกมาสร่างสรรค์ต่อ.....24
3.3	ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชั้นที่ 1.....25
3.4	ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชั้นที่ 2.....25
3.5	ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชั้นที่ 3.....26
3.6	ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชั้นที่ 4.....26
3.7	ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชั้นที่ 5.....27
3.8	ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชั้นที่ 6.....27
3.9	ทำตำแหน่งการวางแม่พิมพ์.....30
3.10	เตรียมอุปกรณ์สำหรับพิมพ์.....30
3.11	ใช้ลูกกลิ้งตีสีลงบนกระจก.....30
3.12	กลิ้งสีลงบนแม่พิมพ์.....30
3.13	วางกระดาษลงบนแม่พิมพ์และทำการพิมพ์.....30
3.14	สีที่ติดกระดาษทั่วดี.....30
3.15	ตากกระดาษให้แห้ง.....31

สารบัญภาพ (ต่อ)

3.16	ผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยาง.....	31
3.17	การสร้างสรรค์ผลงานโดยภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ.....	32
3.18	การสร้างสรรค์ผลงานโดยแท่งสี Soft Pastel สีเกรยองและสีไม้.....	32
3.19	การซ้อนทับของสี.....	33
4.1	ความสุขรอบกาย 6.....	37
4.2	แสดงความขัดแย้งของเส้นตั้งและเส้นนอน.....	37
4.3	แสดงโครงสร้างทิศทาง.....	37
4.4	ภาพผลงาน Happiness all Around 1.....	41
4.5	ภาพผลงาน Happiness all Around 2.....	42
4.6	ภาพผลงาน Happiness all Around 3.....	43
4.7	ภาพผลงาน Happiness all Around 4.....	44
4.8	ภาพผลงาน Happiness all Around 5.....	45
4.9	ภาพผลงาน Happiness all Around 6.....	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

สังคมปัจจุบันนี้ผู้คนให้ความสำคัญต่อการมุ่งไปสู่ความสำเร็จทางอาชีพการงาน โดยวัดความสำเร็จกันที่ฐานะทางการเงิน ซึ่งเข้าใจกันว่าเมื่อร่ำรวยแล้วจะมีความสุข ทำให้ต่างมุ่งต่อสู้กันเพื่อให้ไปถึงความสุชนั้น ขณะที่แท้จริงแล้วความสุขมิได้อยู่ที่ปลายทางอันแสนไกล หากแต่ความสุขอยู่ใกล้แค่ที่หัวใจของทุกคนนั่นเอง

ตลอดชีวิตที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้ยินผู้ใหญ่หลายคนพร่ำสอนเด็กๆ เสมอว่า “ตั้งใจเรียนนะ โตขึ้นจะได้เป็นเจ้าของคน” หรือเวลาที่เราไหว้พระขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ก็มักจะเป็นประโยคนิยมติดปากว่า “ขอให้รวย” หรือเวลาเจอหน้ากันก็จะมีแต่คำถามทำนองว่า “ทำงานที่ไหน ได้เงินเดือนเท่าไร เก็บเงินได้เท่าไรแล้ว” น้อยครั้งนักที่จะได้ยินว่า “ทำงานมีความสุขไหม เพื่อนร่วมงานน่ารักไหม” หรือ “ข้าวกลางวันทำงานอร่อยไหม” ในยุคสมัยนี้เองที่ประโยคแสนธรรมดาเหล่านี้ได้หายไปจากสังคมไทย เป็นยุคสมัยที่ผู้คนให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางการเงิน มากกว่าความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำพาเราไปสู่ความร่ำรวยทางความสุขอย่างยั่งยืน

การดำเนินชีวิตไปสู่ความสำเร็จตามความคาดหวังของสังคมนี้เอง ทำให้คนเรารีบร้อนจนหลงลืมเก็บเกี่ยวความสุขตามข้างทาง เราตั้งหน้าตั้งตาเดินไปสู่ความสุขในอนาคต โดยมีอาการรู้ว่า ณ ที่แห่งนั้นจะมีความสุขรอเราอยู่จริงหรือไม่ เราอาจเป็นเหมือนดังคนที่ไล่จับเงาของตนเอง จนลืมมองสิ่งสวยงามรอบกาย รายละเอียดดีๆ ความสุขเล็กน้อยในแต่ละวันที่เราเดินผ่านไปนั้น เรากลับละเลย

ปรัชญาเมธีกรีกชื่อ อีพิกเตตัส (Epictetus.C.55-C.135C.E.) ผู้ซึ่งได้เห็นแจ้งในความจริงหลายประการ ระหว่างที่เขามีชีวิตอยู่เมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว ได้กล่าวไว้ว่า “พระเจ้าเป็นเจ้าของได้สร้างมนุษย์ทุกคนเกิดมาเพื่อแสวงความสุข และสมบูรณ์ในสิ่งดั่งงามอยู่เป็นนิรันดร์”

ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Robert Darwin.1809-1882) นักธรรมชาติวิทยาผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ตั้งทฤษฎีการวิวัฒนาการของชีวิต ผู้ซึ่งได้เขียนหนังสือว่าด้วยความลำบากยากแค้นและการดิ้นรนต่อสู้ชีวิตไว้มาก แต่เขาก็ลงเอยความคิดเห็นเช่นเดียวกับปราชญ์อีพิกเตตัส ดังข้อเขียนของปราชญ์อังกฤษผู้นี้ที่ว่า “สิ่งที่มีความรู้สึกทั้งหลายได้ถูกประกอบเป็นรูปร่างขึ้น ก็เพื่อให้ได้รับรสความสุขโดยทั่วกัน” และเขายังได้กล่าวต่อไปอีกว่า “ความสุขย่อมแพร่กระจายไปทั้งหมด” (สมิต อาชวนิจ กุล. 2547:171)

ความสุขนั้นเกิดขึ้นได้เมื่อเราเริ่มต้นใช้ชีวิต ค้นพบตัวเอง และมีทัศนคติที่ดี รวมทั้งเรียนรู้ที่จะไม่เสียใจกับตัวเอง เฮเลน เคลเลอร์ (Helen Adams Keller.1880-1968)กล่าวว่า “จงหาทางรักษาความสุขและความรื่นเริงไว้ เพราะเท่ากับคุณได้สร้างกองทัพไร้พ่าย เพื่อต่อกรกับความยากลำบาก ความสุขไม่ได้เกิดขึ้นเพียงลำพัง แต่เกิดขึ้นในตัวเรา” (วัชรพล อัครานนท์. 2546 : 54)

นักจิตศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ เจ. อาร์เทอร์ แฮตฟิลด์ กล่าวว่า “มีทฤษฎีทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง ที่แสดงถึงความกลับกันคือ การมุ่งค้นหาความสุขจะฆ่าเจตนารมณ์ของตัวเอง เราจะพบความสุขได้ดีต่อเมื่อเราไม่ได้มุ่งหวังตั้งหน้าตั้งตาจะหามัน ความลับก็คือ อย่าค้นหาความสุข แต่พึงมุ่งใจมาตรงหมายไว้ จงพยายามสร้างนิสัยมีความสุขให้เกิดขึ้น จงไข่มั่นอย่างไม่ตั้งใจและพึงรับแสงแห่งความสุขจากนิสัย จะทำให้ความสุขเป็นเหตุเกิดประจำวันของท่าน เพียงมีความคิดตั้งใจในความสุข ดุจเดียวกับท่านคิดตั้งใจในการกินข้าวและการนอนหลับเท่านั้นเป็นพอ” (สมิต อาชวณิชกุล. 2547 : 174)

จากคำสอนทางพุทธศาสนาที่ว่า “จิตดี ทนดี สุขาวดี จิตที่ฝึกแล้วนำสุขมาให้” กล่าวได้ว่าคนที่พบความสุขได้ ต้องพัฒนาอารมณ์และสุขภาพจิต (Mental Health) ดังมีเกณฑ์ต่างๆที่ใช้ตัดสินคุณภาพจิต บางเกณฑ์ก็ถือเอาเรื่องการปรับตัวเป็นหลัก นั่นคือคนที่มีสุขภาพจิตที่ดีก็คือคนที่ปรับตัวได้ แต่ก็มีผู้โต้แย้งว่า ถ้าทุกคนเอาแต่ปรับตัวให้เข้ากับสังคมแล้ว ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นได้อย่างไร คนเราไม่ได้เกิดมาเพียงเพื่อจะปรับตัวได้เท่านั้น แต่เราจะต้องเกิดมาเพื่อคัดค้านโลกและสังคมด้วย และเราจะต้องมีสุขภาพจิตดี ถ้าเราสามารถคัดค้านสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความมั่นใจในตนเอง

อลลพอร์ต (Allport) ได้ตั้งเกณฑ์วัดคนที่มีสุขภาพจิตที่ดีไว้ดังนี้

1. ความสามารถที่จะให้ความสนใจกับคนอื่นบ้าง นอกเหนือจากตัวกูของกู (Ego-extension)
2. สามารถเชื่อมโยงอดีตเข้ากับปัจจุบันได้ เรียนรู้จากอดีต ทำได้ดีกว่าอดีต มีโลกกว้าง (Self-Objectification)
3. มีปรัชญาชีวิต มีจุดมุ่งหมายของชีวิตดีพอจะเป็นแนวทาง และเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิตไปสู่สิ่งนั้นๆ
4. สามารถที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างลึกซึ้ง อบอุ่น
5. มีทักษะ ความสามารถ และการรับรู้ที่สมจริงสมจังพอที่จะใช้ความสามารถ ทักษะ และการรับรู้เหล่านั้นไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
6. มีจิตใจที่กอบปรีย์ไปด้วยเมตตากับสิ่งมีชีวิตร่วมโลก

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันยา สุวรรณแสง. 2542 : 200,227)

โลกนั้นอาจมีเพียงใบเดียว หากแต่ความหมายของโลกผ่านสายตาแต่ละคู่ของคนเรากลับแตกต่างกัน โลกของข้าพเจ้านั้นหมุนอย่างเนิบนาบไม่หวือหวา ข้าพเจ้าพอใจที่จะหมุนมันอย่างช้าๆ เพื่อเก็บสะสมความสุขจากรอบข้าง ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นให้ความสุขกับเราได้ เพียงเราเลือกมุมที่จะมอง อาจเพียงคุยกับเพื่อนรู้ใจ นอนเอกเขนกอ่านหนังสือเล่มโปรด ปลูกต้นไม้กับแม่ เดินตลาดนัดรับลมหนาว ดอกไม้เล็กๆข้างทาง หยาดละอองฝนพรำ หรือดูภาพยนตร์เรื่องเดิมซ้ำๆ ดูเหมือนเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย หากแต่ความสุขเหล่านี้เองที่รายล้อมอยู่รอบตัวเรา อย่างที่เพียงเอื้อมมือออกไปก็สัมผัสจับต้องได้จริงๆ

ดังคำในสำนวนไทยที่ว่า เก็บเล็กผสมน้อย นั้นข้าพเจ้าเห็นดีว่าควรจะนำมาใช้กับการเก็บหอมความสุขในชีวิต อาจเป็นเพียงความสุขธรรมดาเล็กๆน้อยๆ แต่เมื่อรวมกันมากเข้าก็เต็มหัวใจของเราได้เหมือนกัน การมีความสุขกับบางสิ่งคราวเดียวหลายๆเสียอีก ที่อาจทำให้ปริมาณความสุขล้นจนใจฟองโตเกินจำเป็น เมื่อมันหมดไปใจก็เหี่ยวทันที และเมื่อทุกอย่างก้าวเต็มไปด้วยความสุข ซึ่งคอยหล่อเลี้ยงให้ใจเราสมบูรณ์ชุ่มชื้นแล้ว ความสุขก็จะถูกส่งผ่านจากตัวเราเองไปยังคนรอบข้าง โดยธรรมชาติ ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ดีงาม และนั่นจะเป็นอีกแรงกำลังที่จะช่วยแบ่งปันความสุขให้กลับคืนสู่สังคม ทั้งช่วยส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ดีขึ้นต่อไป

1.2 แนวความคิดในการสร้างสรรค์

จากแนวความคิดของข้าพเจ้าในการเก็บเกี่ยวความสุข จากเรื่องราวเล็กน้อยรอบตัวในชีวิตประจำวันนั้น ข้าพเจ้าจึงจะนำเสนอผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกอย่างชัดเจนถึงความสุขในขณะที่สร้างสรรค์งานเป็นสำคัญ นั่นก็คือรูปแบบการสร้างเรื่องราวแห่งความสุขที่หลากหลาย ผ่านมุมมองของตัวข้าพเจ้าเอง โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยางเป็นเทคนิคหลัก และใช้เทคนิคอื่นๆที่ตอบสนองของความรู้สึกแห่งความสุข ผสมเข้าไปเป็นรายละเอียดในภาพอย่างอิสระ เช่นภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ และการใช้สี soft pastel

ทั้งนี้หัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุดนี้ก็คือ การนำเอาเรื่องราวของความสุขเล็กๆน้อยๆหลากหลายเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตข้าพเจ้ามาเกาะเกี่ยวรวมเข้าด้วยกัน จนส่งผลเป็นความสุขก่อนโตที่รู้สึกได้อย่างแจ่มชัดในผลงานศิลปะแต่ละชิ้น

1.3 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1.3.1 เพื่อนำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ การให้ความสำคัญกับความสุขที่มีอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวันของคนเรา

1.3.2 เพื่อถ่ายทอดแนวความคิดสร้างสรรค์ ออกมาในรูปแบบผลงานศิลปะสื่อผสมบนกระดาษ 2 มิติ

1.3.3 เพื่อศึกษาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จากผลงานของศิลปินที่มีแนวทางการสร้างงานที่สอดคล้อง และนำมาปรับใช้กับประสบการณ์ส่วนตัวของข้าพเจ้า และเป็นการค้นหารูปแบบการสร้างงานที่มีความเหมาะสมกับแนวความคิดหลักที่ต้องการนำเสนอ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 เนื้อหา ใช้ประสบการณ์ตรงและความรู้สึกของข้าพเจ้าต่อความสุขรอบๆตัว ซึ่งเป็นเรื่องราวแม้เพียงเล็กน้อยแต่งดงามในชีวิตประจำวัน นำเสนอออกมาในรูปแบบของผลงานศิลปะสื่อผสม

1.4.2 เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ เทคนิคสื่อผสมบนระนาบ 2 มิติ ประกอบด้วยเทคนิค

- ภาพพิมพ์กระเบื้องยาง
- ภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ
- การใช้สี soft pastel

1.4.3 จำนวนผลงาน ผลงานศิลปะสื่อผสมบนระนาบ 6 ชิ้น

1.4.4 ขนาด 90x180 เซนติเมตร จำนวน 2 ชิ้นและขนาด 120x150 เซนติเมตร จำนวน 4 ชิ้น

1.5 ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1.5.1 นำข้อมูลและความรู้สึกประทับใจที่มีต่อความสุขที่พบได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งจากความทรงจำ บันทึกและรูปถ่ายมาสร้างสรรค์เป็นแบบร่างตามจินตนาการและความรู้สึกส่วนตัว

1.5.2 ปฏิบัติงานสร้างสรรค์โดยนำภาพแบบร่างมาขยายและเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหา ลงไปในขั้นตอนปฏิบัติจริง

1.6 แหล่งข้อมูล

1.6.1 หนังสือทางจิตวิทยา

1.6.1.1 จิตวิทยาทั่วไป ผู้เขียน รศ.ดร.กัญญา สุวรรณแสง ของสำนักพิมพ์รวมสาส์น

1.6.1.2 ยัมรับความเครียด ผู้เขียน สมิต อาชวะนิจกุล ของสำนักพิมพ์ดอกหญ้า

2000

1.6.1.3 ทศนคติที่ดีสู่ความสำเร็จ ผู้เขียน วัชรพล อัครานนท์ ของสำนักพิมพ์

ก๊อดก็พิง

1.6.2 หนังสือทางศิลปะ

1.6.2.1 Naive Painting ผู้จัดทำ Anatole Jakovsky พิมพ์โดย Phaidon.Oxford

1.6.2.2 Chagall ผู้จัดทำ Jacob Baal-Teshuva พิมพ์โดย Taschen

1.6.2.3 Dictionary of modern painting ผู้จัดทำ Carlton Lake และ Robert Maillard พิมพ์โดย Tudor Publishing Company ฝรั่งเศส

1.6.2.4 อภิธานศิลป์ ผู้เขียน สงวน รอดบุญ หนังสืออ่านประกอบวิชาศิลปะศึกษา

1.6.3 เอกสารประกอบคำสอน

1.6.3.1 An Angel In His Head ผู้เขียน ศ.ชลุด นิม์เสมอ รายวิชาสัมมนาทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ ภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

1.6.3.2 หลัก 7 ประการของการจัดวางองค์ประกอบของภาพ ผู้เขียน รศ.อลิตา จันผิง เพ็ชร รายวิชาองค์ประกอบศิลป์ หลักสูตรปริญญาตรี ภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.6.4 เว็บไซต์

1.6.4.1 www.artcyclopedia.com

1.6.4.2 www.nortonsimon.org

บทที่ 2

อิทธิพลที่ได้รับต่อการสร้างสรรค์

2.1 ศิลปะนาอีฟ (Naive)

รูปแบบศิลปะแบบนาอีฟนั้น มักจะมีเอกลักษณ์คือการแสดงออกที่เรียบง่าย ไม่เน้นความถูกต้องตามหลักของระยะและมิติตามจริง ใช้สีสดใสและมักจะแสดงการพรรณนาถึงความเบิกบานสดใสของบรรยากาศในจินตนาการ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในอิทธิพลเฉพาะของลัทธิทางสุนทรียศาสตร์ใด แต่บรรดาศิลปินนาอีฟนั้นก็ได้รับแรงบันดาลใจที่ทำให้ศิลปะแนวนี้มีอิทธิพลแพร่ขยายไปในวงกว้างระดับนานาชาติและยังดำเนินต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจวบจนมาจนถึงในศตวรรษที่20นี้

ผลงานศิลปะนาอีฟนั้นมักจะเป็นงานที่สร้างโดยศิลปินซึ่งไม่ได้รับการฝึกฝนทางศิลปะมาโดยตรงตามทฤษฎี แต่ก็มีศิลปินนาอีฟบางคนเหมือนกันที่ถึงแม้จะได้รับการฝึกฝนทางศิลปะมา แต่ก็เลือกที่จะใช้การแสดงออกในรูปแบบของนาอีฟอย่างจงใจ

นิยามของผลงานศิลปะนาอีฟโดย Anatole Jakovsky

ศิลปินนาอีฟมักจะไม่ได้รับการฝึกฝน แต่เป็นการประดิษฐ์คิดค้นรูปแบบที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองและเต็มไปด้วยความหมายโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านทฤษฎีอย่างสิ้นเชิง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าศิลปินที่ได้รับการฝึกฝนมาจะไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนาอีฟได้ ดังที่มีศิลปินมืออาชีพจำนวนหนึ่งที่ทำงานศิลปะแบบนาอีฟ ตัวอย่างเช่น มาร์ค ชากาลล์ (Marc Chagall) แต่ในขณะเดียวกันนั้นก็ยังมีจิตรกรแยกที่วาดภาพแบบเสแสร้งเป็นนาอีฟ ดังที่ในฝรั่งเศสได้มีการเปรียบเทียบจิตรกรแบบนี้ว่าเป็นเพียงแค่นักเต้นรำเท่านั้น ทั้งนี้สมมติฐานที่จะแบ่งแยกศิลปินนาอีฟออกจากรูปแบบการแสดงออกของผลงานแนว folk art ก็คือ “ความประทับใจ” นั่นเอง

ศิลปินนาอีฟตัวจริงทุกคนนั้นมีมุมมองต่อโลกเป็นของตนเอง บ้างก็แสดงถึงความลึกลับซึ่งมีความแตกต่างจากผลงานอื่นๆอย่างหาที่เสมอเหมือนมิได้ สังเกตได้จากลักษณะของผลงานนาอีฟที่มีลักษณะร่วมกันไม่ว่าจะเป็นผลงานของรูสโซ (Rousseau) กับ Se'raphine Adalbert Trilhaase กับ O'Brady Morais กับ Luthi นี่เองเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าทำไมศิลปะนาอีฟถึงเป็นอะไรที่สอนกันไม่ได้และผลงานที่จงใจเลียนแบบตามผลงานของคนอื่นก็จะกลายเป็นเพียงของปลอมไปในทันที เหมือนกับการทำซ้ำผลงานศิลปะนามธรรมของคานดินสกี (Kandinsky) นั่นเอง บทเรียนในรูปแบบเดียวกันนี้ทำให้ไม่สามารถมีโรงเรียนสอนการวาดภาพแบบนาอีฟได้ซึ่งทำให้โรงเรียนศิลปะที่มีชื่อเสียงอย่าง Ecole de Hlebine ได้ถูกปฏิเสธในเรื่องนี้

มุมมองที่เป็นอัตตลักษณ์ของศิลปินนาอีฟทุกคนเกิดขึ้นมาจากเงื่อนไขของจิตวิญญาณซึ่งมี

ความเป็นหนึ่งเดียวโดยเฉพาะและมีความสูงส่งน่าประทับใจ มุมมองนี้ก็เหมือนกับแนวความคิดทางศิลปกรรมทั้งหลายที่จำเป็นต้องแสดงออกซึ่งตัวตนที่แท้จริงของตนเอง นั่นคือความจำเป็นของมุมมองที่ต้องเข้มแข็งมากกว่าตัวศิลปินเอง ศิลปินยอมรับให้กับความจำเป็นนี้และถูกบังคับให้ตระหนักถึงมุมมองของตนเอง ทำให้นึกถึงสิ่งที่รูสโซกล่าวไว้ว่า “มันไม่ใช่สิ่งที่ฉันกำลังวาดอยู่ แต่มันคือจุดสิ้นสุดที่มีมือของฉันพาไป” ข้อสรุปสำหรับสิ่งที่พูดมาก็คือศิลปินนาอียั้นเป็นดังผู้ครอบครอง เขาอยู่ในความควบคุมของสิ่งหนึ่งก็คือความเป็นธรรมชาติซึ่งเดินคนละทางอย่างสิ้นเชิงกับความเป็นตรรกะทั้งหลาย

ที่สุดแล้วสิ่งสำคัญอย่างยิ่งนั่นก็คือศิลปินนาอียั้นมักจะได้รับพรแห่งความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคล แต่ศิลปินนั้นต้องไม่เพียงวาดภาพเพื่อความสนุกสนานหรือเพียงเพื่อฆ่าเวลาหรือเป็นเพียงงานอดิเรกในวันหยุด มิฉะนั้นศิลปินผู้นั้นก็จะไม่ต่างอะไรจากคนหลอกลวงที่พยายามจะใช้มือของเขาวาดภาพ แน่แน่นอนว่าศิลปินนาอียั้นต้องถูกนำไปเปรียบเทียบกับรูปแบบผลงานศิลปะในกระแสหลัก ภาพวาดนาอีย้อาจไม่ได้แสดงออกถึงคุณภาพที่วัดกันตามประเพณีทางศิลปะในยุคใด ลักษณะใด หรือสกุลศิลปะใด แต่กลับแสดงถึงความแปลกได้อย่างดีที่สุดในฐานะผลงานนาอีย้อาจจะเปรียบเหมือนกับการประดิษฐ์ด้วยรูปร่างและสีแบบที่เด็กน้อยเล่นกับตุ๊กตาหรือของเล่นของเขา มันก็ไม่ได้หมายความว่า ผลงานนาอีย้อันนั้นจะถูกพิจารณาว่ามีค่าเท่ากับผลงานที่วาดโดยเด็ก

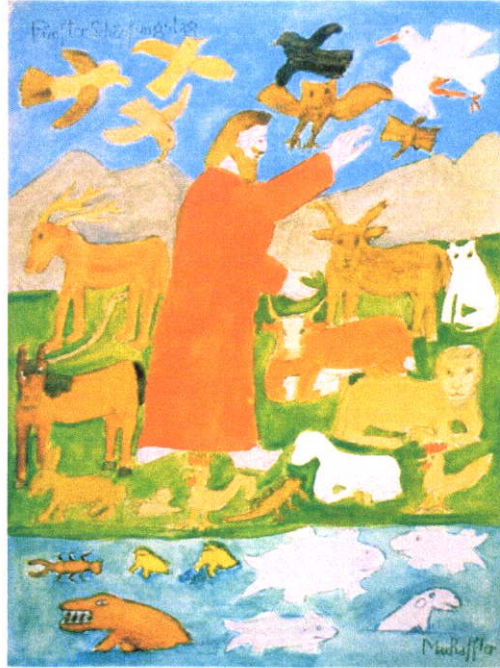
อย่างเช่นในภาพ The Fifth Day of Creation ของแม็กซ์ ราฟเลอร์ (Max Raffler) ศิลปินชาวเยอรมันที่มีรูปแบบการสร้างองค์ประกอบที่ตรงไปตรงมา โดยมีจุดเด่นอยู่ตรงกลางภาพและรายล้อมด้วยรูปทรงเล็กๆกระจายอยู่รอบๆอย่างชื่อและไล อีกทั้งลายเส้นและการลงสีที่ใช้ทักษะเพียงเด็กชั้นประถม แต่เมื่อลองลึกลงถึงเนื้อหาของภาพแล้วจะเห็นถึงการสื่อสารเรื่องศาสนาและการให้ความสำคัญแก่สัตว์ต่างๆที่อยู่ร่วมกับเราบนโลกนี้

ไม่ใช่ทุกคนที่อยากจะเป็นศิลปินนาอีย้อแล้วจะได้เป็น ดังที่เห็นกันมาแล้วว่าทักษะการระบายสีของศิลปินนาอีย้อที่แม้จะดูยุ่งงำมและขาดทักษะทางศิลปะ แต่ก็แสดงถึงการจัดวางที่ดูเป็นระเบียบและรวมเข้ากันอย่างกลมกลืน อาจจะสามารถได้ว่าศิลปินนาอีย้อันนั้นมีมุมมองต่อโลกดังอยู่ในวงวิงค์หลับฝัน โดยเป็นไปเองตามธรรมชาติอย่างแนบเนียน ทั้งยังแสดงถึงความต้องการที่จะปลดปล่อยตนเองไปสู่การหลุดพ้น ภาพของพวกเขาจึงเปรียบดังการเริ่มต้นประโยคแรกของเทพนิยายโบราณที่ว่า “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว...” ศิลปะนาอีย้อันนั้นไม่ใช่ศิลปะแห่งวันวานและไม่ใช่ศิลปะของปัจจุบัน แต่เป็นศิลปะที่ไร้กาลเวลาและบางทีในวันข้างหน้าใครเล่าจะรู้

ดังผลงาน Flowers & Sun ของอีวาน ราบูซิน (Ivan Rabuzin) ศิลปินชาวยูโกสลาเวียเป็นตัวอย่างของศิลปะแบบนาอีย้อที่มีกลิ่นอายของความเป็นนิทาน กวี การจัดองค์ประกอบที่มีเนื้อหาน้อยเรียบง่าย แต่ให้ความรู้สึกถึงบรรยากาศที่อบอุ่นไปด้วยกลิ่นไอของธรรมชาติที่แสนสดชื่น จนเกือบหลงคิดไปได้กลิ่นหอมๆของดอกไม้เหล่านั้นลอยมา ทั้งดวงอาทิตย์กลมโตที่ทอแสงเจิดจ้าอยู่

ด้านหลังยังแสดงถึงพลังความสดใสของวันหนึ่งวันบนโลกใบนี้

แม้ว่าแท้จริงแล้วจะเป็นศิลปินนาอิวเหมือนกัน แต่หนทางของศิลปินนาอิวที่ประสบความสำเร็จแต่ละคนนั้นก็กลับแตกต่างซึ่งเหล่านี้เองที่เป็นส่วนทำให้ภาพวาดของพวกเขามีเอกลักษณ์และเป็นที่ยึดจำ

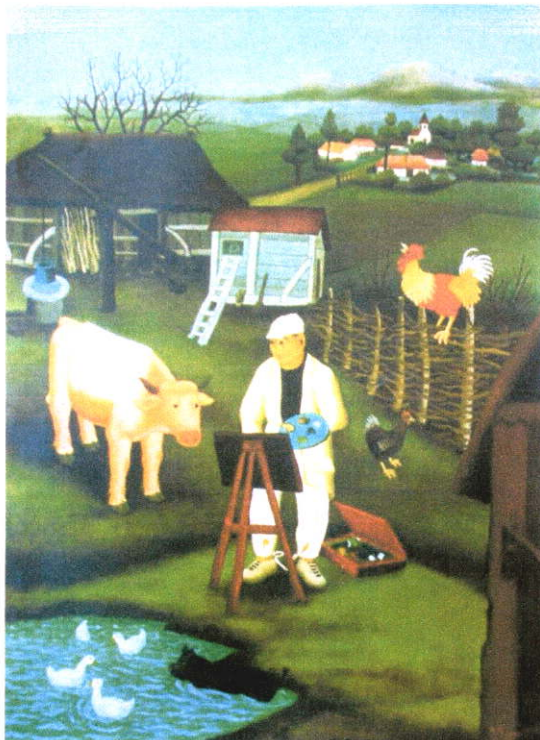
ภาพที่ 2.1 ผลงานของศิลปินชายชาวเยอรมัน Max Rafter ชื่อภาพ The Fifth Day of Creation

ภาพที่ 2.2 ผลงานของศิลปินชายชาวยูโกสลาเวีย Ivan Rabuzin ชื่อภาพ Flowers & Sun

จากปัจจัยต่างๆไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศและร่องรอยในอดีต ระดับความคุ้นชินในเทคนิคทางศิลปะ การแสดงออกหรือไม่แสดงออกถึงวัฒนธรรมพื้นบ้านที่แฝงอยู่ในทัศนธาตุ อากาศ เวลา ความลึกซึ้งของสี ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ร่วมกันสร้างความประทับใจที่ตราตรึงในตัวศิลปินผู้นั้น ดังนี้เองศิลปินนาอียาชาวฝรั่งเศสจึงต่างจากศิลปินนาอียาในอเมริกาและศิลปินนาอียาในอเมริกาจึงแตกต่างจากศิลปินนาอียาในเยอรมันนี่

ดังจะเห็นได้จากผลงานของศิลปินสามคนซึ่งสร้างสรรค์ผลงานที่ล้วนมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ สัตว์และภูมิประเทศในถิ่นที่อยู่ของตนเองที่มีทั้งความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน โดยเป็นไปตามธรรมชาติอย่างที่เราเชื่อได้ว่ามิได้ตั้งใจให้เป็น ดังเช่นผลงานของศิลปินชาวยูโกสลาเวียชื่ออิวาน เจเนอราลิก (Ivan Generalic) ที่วาดรูปตัวเขาเองกำลังวาดภาพอยู่ท่ามกลางสัตว์เลี้ยง ที่บ้านของเขาเอง ในบรรยากาศอันแสนสงบของชนบท ในภาพนี้ศิลปินจงใจใช้การเน้นให้เกิดระยะใกล้ไกลอย่างชัดเจนตามหลักทฤษฎี หากแต่การสร้างรูปทรงของคน สัตว์ และสิ่งก่อสร้างนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แสดงให้เห็นถึงตัวศิลปินที่แสดงถึงความสมถะ แฝงไว้ด้วยความจริงจังและมีระเบียบบางอย่างที่เขายึดถือในการดำรงชีวิต โทนสีของภาพนั้นฉ่ำ เข้มข้นและมีความกลมกลืน จากภาพอาจดูเป็นชีวิตที่ไม่ฟูฟ่า ร่าเริง แต่ก็ให้ความรู้สึกที่มีความสุขสงบ สันโดษและมั่นคง

ภาพที่ 2.3 ผลงานของศิลปินชาวยูโกสลาเวีย Ivan Generalic ชื่อภาพ Self Portrait

ความรู้สึกสงบนี้เองที่เราจะพบได้อีกครั้งในภาพ My Child ของอเล็กซานดรีน (Alexandrine) ศิลปินหญิงชาวชวา หากแต่ภาพของอเล็กซานดรีนนี้นักกลับเป็นความสงบที่ลึกกลับ การเป็นคนเก็บเนื้อเก็บตัวและมีโลกส่วนตัวของตัวศิลปินเอง ดูได้จากบรรยากาศของการเที่ยวไปในป่าลึก ต้นไม้ที่ดูไม่ค่อยเป็นมิตร แต่ก็กลมกลืนกับเด็กหญิงที่น่าจะคุ้นเคยกับสถานที่แห่งนั้นเป็นอย่างดี อีกทั้งยังรู้สึกได้ถึงระยะห่างระหว่างเธอกับสัตว์ป่าซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนเป็นเพื่อนกัน ไม่ใช่เป็นเจ้าของแบบสัตว์เลี้ยงในภาพของอิวาน เจเนอราลิก หากแต่การให้โทนสีของภาพก็มีความคล้ายคลึงกัน อาจด้วยลักษณะภูมิอากาศ แสงในอากาศที่ใกล้เคียงกัน แต่สีที่ดูห่างกว่านั้นกลับทำให้ภาพของอเล็กซานดรีนให้ความรู้สึกที่เป็นความทรงจำมากกว่าสิ่งที่กำลังดำเนินไปในขณะที่เธอสร้างผลงาน อาจมองได้ว่าเป็นการย้อนไปในวัยเด็กของเธอนั่นเอง

ทั้งสองภาพที่ผ่านมาให้ความรู้สึกถึงการหยุดเวลาหรืออย่างมากที่สุดก็แค่การเคลื่อนที่ไปอย่างช้าๆ แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับภาพ Bears in a Field of Flowers ของศิลปินชายชาวรัสเซียตะวันออกที่ชื่อ อิริช แกรม (Erich Grams) ซึ่งเป็นภาพที่แสดงถึงความเคลื่อนไหวอย่างที่สุดของทุกสิ่งมีชีวิตในภาพ ทั้งการจัดวางภาพที่มีอิสระมากกว่าสองภาพแรก ในภาพนี้เราจะเห็นถึงการจัดองค์ประกอบที่กระจัดกระจายและการไม่ให้ความสำคัญกับระยะใกล้ไกลอย่างชัดเจนตามแบบฉบับของศิลปะนาอิว์ ถึงแม้ในภาพจะมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นในป่าเหมือนภาพของอเล็กซานดรีน หากแต่ภาพของอิริชกลับมีเนื้อหาที่แสดงถึงชีวิตวุ่นวายของสัตว์ป่าที่ดูในครั้งแรกเหมือนการเฉลิมฉลองหรือการเต้นระบำงานรื่นเริง แต่เมื่อพิจารณาลงไปจึงได้เห็นการต่อสู้ที่เป็นไปพร้อมๆ การดำเนินชีวิตของสัตว์ป่าผ่านมุมมองของการเข้าใจในวิถีของป่า ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่าไม่มีการแทนตนเองลงไป ในภาพเหมือนในสองภาพแรกที่น่าจะบ่งบอกถึงการเปิดตนเองสู่โลกภายนอกมากกว่าอิวาน เจเนอราลิกและอเล็กซานดรีนที่ดูจะโปรดปรานการท่องไปในห้วงคำนึงของตนเองมากกว่า

ภาพที่ 2.4 ผลงานของศิลปินหญิงชาวชวา Alexandrine ชื่อภาพ My Child. 1965

ภาพที่ 2.5 ผลงานของศิลปินชายชาวรัสเซียตะวันออก Erich Grams ชื่อภาพ Bears in a Field of Flowers

2.2 มาร์ค ชากาลล์ (Marc Chagall)

มาร์ค ชากาลล์เป็นศิลปินชาวฝรั่งเศส เขาเกิดในประเทศรัสเซียที่เมืองวิเทบสค์ (Vitebsk) ในวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 1887 จากปี ค.ศ. 1907-1910 ชากาลล์ได้ศึกษาที่ Imperial Society for the Protection of the Arts ใน Saint Petersburg และในปี ค.ศ. 1910 เขาก็ได้ย้ายไปที่ปารีสที่ซึ่งเขาได้พบกับ Guillaume Apollinaire และ Robert Delaunay ทั้งได้เข้าร่วมในลัทธิ Fauvism และ Cubism นิทรรศการศิลปะเดี่ยวครั้งแรกของเขาได้มีขึ้นในปี ค.ศ. 1914 ที่แกลเลอรี Der Sturm ในเบอร์ลิน

มาร์ค ชากาลล์กลับไปเยี่ยมรัสเซียบ้านเกิดของเขาในปี ค.ศ. 1914 และถูกกักตัวไว้ไม่ได้กลับปารีสเพราะช่วงนั้นมีสงครามเกิดขึ้น เขาจึงต้องตั้งรกรากที่เมืองวิเทบสค์ที่ซึ่งเขาได้บรรจุเข้าทำงานในกองทัพในหน่วยงานทางด้านศิลปะในปี ค.ศ. 1918 จากนั้นชากาลล์ได้ก่อตั้งโรงเรียนศิลปะที่มีชื่อเสียงมากของเมืองวิเทบสค์และเป็นผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวจนกระทั่งเกิดความขัดแย้งกับผู้มีอำนาจ จนนำไปสู่การลาออกในปี ค.ศ. 1920 นั่นเอง

มาร์ค ชากาลล์ได้ย้ายไปที่กรุงมอสโกและเป็นครั้งแรกที่เขาได้ออกแบบเวทีให้กับโรงละคร State Jewish Chamber หลังจากที่ได้ไปอาศัยอยู่ในเบอร์ลินช่วงหนึ่งเขาก็กลับไปปารีสในปี ค.ศ. 1923 และในช่วงทศวรรษที่ 30 ชากาลล์ ได้เดินทางไปปาเลสไตน์ เนเธอร์แลนด์ สเปน ไปแลนด์และอิตาลี

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ชากาลล์ได้เดินทางไปสหรัฐอเมริกา The Museum of Modern Art (MOMA) นิวยอร์กได้จัดแสดงผลงานย้อนหลังให้กับเขาในปี ค.ศ. 1946 ต่อมาในปี ค.ศ. 1948 เขาหลงลักประกันอย่างถาวรในฝรั่งเศสและจัดแสดงผลงานในปารีส อัมสเตอร์ดัมและลอนดอน

ระหว่างปี ค.ศ. 1951 ชากาลล์ไปเยือนอิสราเอลและได้สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเป็นครั้งแรก ในปีต่อมาเขาก็เดินทางไปกรีซและอิตาลี ในช่วงทศวรรษที่ 60 ชากาลล์ก็ยังคงเดินทางไปในภูมิภาคต่างๆซึ่งเขาได้รับการติดต่อให้สร้างสรรค์ผลงานซึ่งมีขนาดใหญ่หลายงาน นั่นก็คือกระจกหน้าต่างโบสถ์ของชาวยิวที่เยรูซาเลมซึ่งติดตั้งในปี ค.ศ. 1962 เพดานของ Paris Opéra ในปี ค.ศ. 1964 หน้าต่างสำหรับอาคาร United Nations ในปี ค.ศ. 1964 ผลงานบนผ้าม่านของโอเปร่าเฮาส์ในนิวยอร์กในปี ค.ศ. 1967 และกระจกหน้าต่างโบสถ์ในเมือง Metz ประเทศฝรั่งเศสติดตั้งในปี ค.ศ. 1968

งานนิทรรศการผลงานของชากาลล์ในช่วงปี ค.ศ. 1967-1977 ได้ถูกจัดแสดงขึ้นที่พิพิธภัณฑสถานลูฟว์ ปารีส ในปี ค.ศ. 1977-78 และจัดแสดงผลงานย้อนหลังทั้งหมดที่ Philadelphia Museum of Art ในปี ค.ศ. 1985

มาร์ค ซากาลถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 28 มีนาคม ค.ศ. 1985 ใน Saint-Paul-de-Vence ฝรั่งเศส อายุ 98 ปี

บทความเกี่ยวกับมาร์ค ซากาล : An Angle In His Head โดยโจเซฟ แฮริส (Joseph Harriss)

ตัวอย่างที่ทรงพลัง อีสระ ชุกชนและซีเล่นจำนวนมากที่ฝากรอยของการต่อต้านศิลปะใน ศตวรรษที่ 20 เอาไว้

เดวิด แม็คเนล (David McNeil) มักจะนึกถึงช่วงเวลาในช่วงทศวรรษที่ 1960 ซึ่งพ่อของเขาพา ไปในร้านเหล้า เป็นร้านที่คนงานกินอาหารกลางวันแกล้มกับเหล้า พ่อของเขาใส่หมวกแบบเร่ เลื้อย ตัดด้วยผ้าหยาบๆ ยับยู่ยี่ สวมกันมากกับพ่อเขาที่ตอนนั้นอายุ 70 กว่าๆ

ลูกค้าคนหนึ่งมองคู่มือที่แข็งแรงเปื้อนสีของเขาพร้อมถามว่าทำงานอยู่แถวนี้หรือ พ่อของแมคเนล ซึ่งก็คือมาร์ค ซากาลตอบว่าใช่กำลังทำเพดานใหม่ที่โรงโอเปร่า

ซากาลเป็นจิตรกรรัสเซียที่เขียนภาพชวนฝันเกี่ยวกับวัวสีน้ำเงิน คู่รักเหาะ ศาสตราพยากรณ์ ในคัมภีร์ไบเบิลและนักไวโอลินหน้าเขียวบนหลังคา เป็นคนที่มีความคิดมั่นคงว่าตัวเองคือใครและหวังจะพบความสำเร็จในสิ่งใด แต่เมื่อถึงเวลาที่เขาจะป้องกันความเป็นส่วนตัว เขากลับทำเฉยใจได้ ยอดเยี่ยม

ภาพที่ 2.6 ภาพ The Cattle Dealer. 1922-23 เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 99.5x180 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.7 ภาพ Green Violinist. 1923-24 เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 198x108.6 เซนติเมตร

เขามีตาสีฟ้า หางตาเข้ขึ้น ผมยุง และมีโบหน้าที่เปลี่ยนไปเหมือนตัวนางไม้ที่ซุกซน เขาแสดงให้เห็นประวัติของเขาเห็นว่า เป็นคนประสาทหลอนอ่อนๆอยู่ตลอดเวลา เวอร์จิเนีย แม็คเนิล (Virginia McNeil) แม่ของเดวิดที่เป็นเพื่อนกับซากาลล์มาเจ็ดปีบอกลักษณะของเขาว่าเต็มไปด้วยความขัดแย้งกัน เป็นคนใจกว้างแต่ระวังตัว ดูไร้เดียงสาแต่เล่ห์มาก ชอบระเบิดอารมณ์แต่ลึกๆ มีอารมณ์ขันแต่เศร้า อ่อนไหวแต่แข็งแรง

ซากาลล์บอกว่าเขาเป็นคนฝันที่ไม่มีวันตื่น นักประวัติศาสตร์ศิลปะทั้งหลายพยายามถอดรหัสสัญลักษณ์ของตัวเขาแต่หารอยลงกันไม่ได้

ปิกัสโซ (Picasso) ที่เคยเป็นเพื่อนและคู่แข่งของซากาลล์มาพักหนึ่ง (ซึ่งซากาลล์เคยพูดตลกว่า ปิกัสโซเป็นอัจฉริยะมาก แต่น่าสงสารเขาไม่ได้ paint) ที่งในความรู้สึกของแสงและความเป็นต้นแบบในรูปภาพของจิตรกรรัสเซียผู้นี้มาก เขาบอกว่า “ผมไม่รู้ว่าเขาเอารูปเหล่านั้นมาจากไหน เขาต้องมีนางฟ้าในหัวเป็นแน่”

ตลอด 75 ปีของการเขียนรูป ซากาลล์ทำงานไว้ราว 10,000 ชิ้น เขาผสมรูปคนรูปสัตว์เข้ากับ

เรื่องเล่าต่างๆลงในงานของเขาอย่างต่อเนื่อง ภาพคนและจักรวาลที่อบอุ่นเต็มไปด้วยความหมายทางอุปมาทำให้เขาโดดเด่นจากศิลปะส่วนมากในศตวรรษที่ 20 ด้วยการทำลายโครงสร้างของวัตถุอย่างฉลาดและให้ความเป็นนามธรรมเพียงเล็กน้อย ทำให้คนชอบงานของเขามาก แต่นักวิจารณ์มักไม่ยอมรับ อ้างว่างานของเขาเล่นกับความรู้สึกฝันๆมากเกินไป ซ้ำๆ และรูปคนแข็งเหมือนก้อนไม้

ชากาลล์เกิดในเมืองวิเทบสค์ (Vitebsk) แถวพรมแดนรัสเซีย ตอนเกิดไม่หายใจ เอาเข็มแทงแขนเขาก็แล้ว ในที่สุดถูกนำไปวางในอ่างน้ำที่เย็นจัด เขาจึงค่อยๆครางออกมา ไตขึ้นติดอ่างและเป็นลมบ่อย เขาบอกกับแม่อันีลลูกชายของเขาว่า เขากลัวที่จะโตเป็นหนุ่ม ถึงจะอายุ 20 กว่าแล้วยังชอบฝันเกี่ยวกับความรักและเขียนลงไปในรูปแบบ

พ่อของเขาทำงานในโกดังปลาเฮอริง แม่มีร้านชำเล็กๆ นับถือศาสนายิวที่ห้ามการเขียนการปั้นสิ่งทั้งหลายที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้น แต่ชากาลล์ก็รบเร้าจนแม่ของเขาเอาไปฝากโรงเรียนศิลปะสอนโดยนักเขียนภาพเหมือน ลูกของเขาคนหนึ่งไม่ยอมจับมือกับเขาหลังจากเขาเขียนรูปคน

เขาเขียนรูปความหลังของเมืองวิเทบสค์ไว้มากทั้งที่เขาเคยเห็นว่าเมืองนี้ไม่น่าสนใจและเป็นบ้านนอก เขามันก็คิดว่ามันเป็นเมืองที่แปลก เมืองที่ไร้ความสุข เมืองที่น่าเบื่อ เมื่ออายุ 19 ในปี ค.ศ. 1907 เขาพยายามขอเงินจากพ่อ ได้จำนวนหนึ่งไม่มาก ออกเดินทางไปเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก เข้าเรียนในโรงเรียนสอนวาดเส้น แต่เขาเกลียดการสอนแบบศิลปะคลาสสิก เงินก็หมดลง บางวันเขาเป็นลมล้มเพราะความหิว ในปี ค.ศ. 1909 เขาเข้าเรียนกับอาจารย์อีกคนหนึ่งที่เคยทำงานที่ปารีส มีมาดของผู้เจนโลก อาจารย์คนนี้สนใจศิลปะและการแสดงออกที่ไม่เป็นแบบประเพณีและกรอกหูเขาด้วยชื่อแปลกๆเช่น มาเน่ เซซานและมาติสส์

ชากาลล์เขียนไว้ในอัตตะชีวะประวัติของเขาว่า “ปารีส” ไม่มีคำไหนจะหวานนุ่มมากกว่าคำนี้อีกแล้วสำหรับเขา พออายุ 24 เขาก็ไปอยู่ที่นั่น ได้รับเงินอุดหนุนจากสมาชิกรัฐสภาของรัสเซีย พักอยู่ในกลุ่มศิลปินที่มองพานาสส์ กินอยู่อย่างกระเบียดกระเสียนที่สุด มีหลายครั้งที่เขาต้องตัดปลาเฮอริงออกเป็น 2 ท่อน ท่อนหัวสำหรับวันหนึ่ง ท่อนหางอีกวัน เขาแก้ผ้าเขียนรูปเพื่อไม่ให้สีเปื้อนเสื้อผ้า

หลายคนมีความเห็นว่างานของชากาลล์ชุดที่ทำขึ้นในปารีสเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีพลังมากที่สุด เขาศึกษาดูดซับจากงานของคิวบิสม์และเอ็กเพรสชันนิสม์เข้ามาเป็นแบบของตัวเอง

เขากลับไปบ้านเกิดคือเมืองวิเทบสค์อีกในปี ค.ศ. 1914 และไปติดสงครามโลกครั้งที่ 1 อยู่ที่นั่น แต่ก็ได้มีเวลาอยู่กับคูร์กเบลลา โรเซนเฟลด์ ลูกสาวสวยของตระกูลหนึ่งที่รวยที่สุดในเมือง แต่งงานเมื่อปี ค.ศ. 1915 ชากาลล์เขียนรูปคูร์กเหาะอย่างมีความสุขเหนือเมืองวิเทบสค์หลายรูป

ภาพที่ 2.8 ผลงานช่วงที่สร้างขึ้นในปารีส I and the Village. 1911 เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 192.1x151.4 เซนติเมตร

ภาพที่ 2.9 ภาพคู่รักเหาะเหนือเมืองวิเทบสค์ ชื่อภาพ Over the Village 1914-18 เทคนิคสีน้ำมัน
บนผ้าใบ ขนาด 141x198 เซนติเมตร

ในปี ค.ศ. 1917 ซากาลส์ร่วมมือกับการปฏิวัติบอลเชวิคเต็มตัว เขาชอบที่รัฐบาลใหม่ให้ความสำคัญพลเมืองแก่ชาวยิว ไม่ต้องพกพาพาสปอร์ตเวลาออกนอกเขต ได้รับตำแหน่งกรรมการศิลปะของเมืองวิเทบสค์ เขาตั้งโรงเรียนสอนศิลปะและเอาศิลปินหัวก้าวหน้ามาสอน

ในที่สุดก็ประจักษ์ว่าพวกปฏิวัติชอบงานแบบนามธรรมและแบบไซเชี่ยลิสต์ เรียลิสต์ เขาหมด

ความสุขในชีวิตในโซเวียตจึงไปอยู่เบอร์ลินในปี ค.ศ. 1922 และปักหลักอยู่ในปารีสอีกปีครึ่งกับเบลลาและลูกสาวชื่อไอต้า

การล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวของนาซีเป็นสัญญาณเตือนภัยทำให้เขาประกาศยุติเส้นทางการเมืองอย่างรุนแรงในภาพเขียนชื่อ White Crucifixion ตอนนั้นเขาอายุ 51 กำลังอยู่ในวัยสุขเต็มที่ทางศิลปะ เขาเขียนพระคริสต์ถูกตรึงกางเขน ตรงท้องน้อยมีผ้าคลุมสำหรับสวดมนต์ปิดอยู่เป็นสัญลักษณ์ความทุกข์ยากของชาวยิวทั้งหมด ในปี ค.ศ.1941 เขาและภรรยาลงเรือไปนิวยอร์ก

ภาพที่ 2.10 ภาพ White Crucifixion 1938 เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 154x139.7 เซนติเมตร

6 ปีในอเมริกาไม่ใช่ปีที่มีความสุขที่สุด เขาเข้ากับความเร็วของนิวยอร์กไม่ได้ เขาไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ ชอบเดินเตร็ดเตร่แถวแมนฮัตตันตอนล่าง อ่านหนังสือพิมพ์ภาษายิว สีในงานเขียนของเขาหม่น เศร้า เขียนเมืองวิเทบสค์ไฟไหม้ พวกพระวิ่งหนี เมื่อเบลลาเสียชีวิตด้วยเชื้อไวรัสร้ายแรง เมื่ออายุ 48 เขาบ่นทีกว่า ทุกอย่างดำ มีดมืด

ลูกสาว ไอต้า หาผู้หญิงอังกฤษที่พูดฝรั่งเศสได้ชื่อเวอริเจเนีย แมคนีลมาเป็นแม่บ้านให้ เป็นคนไฮโซ ฉลาด แต่งงานแล้ว มีลูกสาวอายุ 5 ขวบคนหนึ่ง แมคนีลอายุ 30 ซากาลล์ 57 ทั้งสองคุยกันเรื่องจิตรกรรมและกินข้าวเย็นด้วยกัน 2-3 เดือนต่อมา เวอริเจเนียก็ทิ้งสามีมาอยู่กับซากาลล์ อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบนภูเขา ชื่อบ้านไม้ธรรมชาติมีห้องทำงานพวงต่อออกไป

ภาพที่ 2.11 ภาพถ่ายชากาลส์กับเบลลาในเดือนสิงหาคม 1934

ถึงแม้ชากาลส์จะทำงานให้กับสถานที่สาธารณะหลายชิ้นในอเมริกา เช่นภาพผนังโรงโอเปร่าของเมืองที่จตุรัสลิงคอล์น สเตนกลาสที่ตึกสำนักงานใหญ่สหประชาชาติ เขาก็ยังสองจิตสองใจกับอเมริกา เขาว่า ฝรั่งเศสเหมือนภาพที่เขียนเสร็จแล้ว อเมริกายังต้องเขียนต่อไปอีก นี่เองที่ทำให้เขารู้สึกเป็นอิสระมากกว่าที่ฝรั่งเศส เมื่อเขาทำงานในอเมริกา มันเหมือนกับตะโกนเข้าไปในป่า ไม่มีเสียงสะท้อนกลับมาเลย

ค.ศ. 1948 เขากลับไปฝรั่งเศสอีกพร้อมกับเวอริจึเนียและลูกชายที่เกิดกับเวอริจึเนียคือเดวิดที่เกิดในปี ค.ศ. 1946 กับลูกสาวของเวอริจึเนีย อาศัยอยู่ที่โปรวองส์ในหมู่บ้านบนยอดเขา แต่ปู่กับเวอริจึเนียก็ทิ้งเขาและเอาลูกทั้งสองไปด้วย

ไอต้า ลูกสาวที่ห่วงใยก็หาแม่บ้านใหม่ให้อีกชื่อวาเลนติน่า บรอดสกี เธอเป็นชาวรัสเซียอยู่ในลอนดอน ตอนนั้นชากาลส์อายุ 65 วาว่าชื่อเล่นของวาเลนติน่าอายุ 40 ไม่ซ้ำทั้งสองก็แต่งงานกัน คุณนายชากาลส์คนใหม่จัดการกับกิจการต่างๆของสามีด้วยกฎเหล็ก เธอตัดเขาออกจากโลกภายนอกอย่างสิ้นเชิง แต่เขาก็ไม่เดือดร้อนเพราะสิ่งที่เขาต้องการก็คือผู้จัดการที่ให้ความสงบและเงียบเพื่อเขาจะได้ทำงานได้ต่อไปโดยไม่มีใครกวน

เดวิด แมคนีล (ลูกชายนอกสมรสของชากาลส์กับเวอริจึเนีย ซึ่งใช้นามสกุลของแม่) เล่าว่า “หลังจากการยึดครองของวาวา ผมไม่คิดว่าพ่อจะเคยเห็นสมุดบัญชีของธนาकारว่าตัวเองมั่งคั่งเพียงไร พ่อสอนให้ผมเข้าชมพิพิธภัณฑ์ลูฟร์ในวันอาทิตย์ เพราะไม่ต้องเสียค่าเข้าชมและพ่อชอบเม้มน้ำตาลก้อนๆมาด้วยก่อนออกจากภัตตาคาร”

ภาพที่ 2.12 ภาพถ่ายซากาลส์กับวาเลนติน่า บรอดสกี (วาว่า) ภรรยาคนที่ 2 ในเดือนมิถุนายน 1962

นอกจากเขียนรูปแล้วซากาลส์ทำอะไรอีกหลายอย่าง ทำพิมพ์หิน เอซซิง ปั้น เซรามิค โมเซอิค พรอม ออกแบบสแตนกลาสให้กับศูนย์การแพทย์ มหาวิทยาลัยเฮบรูในยูซาเล็ม ภาพเพดานของโรงโอเปร่าแห่งปารีสที่เขาเขียนในปี ค.ศ. 1963 เต็มไปด้วยนางฟ้า คู่รัก สัตว์ต่างๆและอนุสาวรีย์ของปารีส ตัดกันอย่างรุนแรงกับงานตกแต่งด้วยรูปแบบอะคาเดมิกในส่วนอื่นของอาคารโอเปร่า

นักวิจารณ์บางคนวิจารณ์ว่าตรอจิ่งของเขาแย่มาก ซากาลส์เคยกล่าวว่า “ใช่แล้ว ผมวาดเส้นแย้ ผมชอบวาดเส้นแย้” แย่หนักขึ้นอีกเมื่อทัศนะของนักวิจารณ์เห็นว่าเขาเข้ากันไม่ได้กับกฎเกณฑ์ของสมัยใหม่ ซากาลส์เขียนไว้ว่า “อิมเพรสชันนิสม์และคิวบิสม์เป็นสิ่งแปลกสำหรับผม ศิลปะยอมอยู่เหนือกฎเกณฑ์ใดๆ ให้พวกเขากินความแย้ของลูกแพร์สี่เหลี่ยมบนโต๊ะสามเหลี่ยมของพวกเขาให้สบายเถอะ”

เมื่อเขาตายในวันที่ 28 มีนาคม ค.ศ. 1985 เขามีอายุ 97 ปี ยังทำงานอยู่และยังเป็นศิลปินแนวหน้าที่ปฏิเสธรการเป็นสมัยใหม่ นั่นเป็นทางที่เขาบอกว่าเขาต้องการ “ที่จะคงความมีพลังที่อิสระ...ที่จะตะโกน ร้องให้ สวดมนต์” (ชลูด นิมเสมอ. 2548 : 1-4)

2.3 ลัทธิศิลปะพริมิติฟ (Primitivism)

Primitivism มาจากภาษาลาติน Primitivus = ก่อน แรก ระยะต้น คำว่า “พริมิติฟ” ความหมายแต่เดิมใช้เรียกศิลปะของชนชาติที่ยังไม่เจริญตามภูมิภาคต่างๆในแอฟริกา ดินแดนในหมู่

เกาะทะเลใต้และอื่นๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

อีกความหมายหนึ่งหมายถึงศิลปะในระยะเริ่มแรกของแต่ละชาติแต่ละชุมชน ซึ่งยังมีลักษณะรูปทรงและวิธีการค่อนข้างหยาบอยู่ (Rudimentary period) เช่น Primitive Byzantine art ในคริสต์ศตวรรษที่ 6 แม้แต่ในด้านจิตรกรรม เช่น สกulpture จิตรกรรมของฮอลแลนด์และสกulpture จิตรกรรมของอิตาลี ก่อน ค.ศ. 1500 ก็จัดอยู่ใน Primitive school

สำหรับ "Primitivism" หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "Modern primitive" ศิลปินปัจจุบันได้หันกลับไปสู่ความรู้สึกนึกคิดใน "ศิลปะอนารยชน" (Primitive art) ศิลปินพื้นบ้าน (Folk art) ในยุคใหม่ และใน "ศิลปะเด็ก" (Child art) อันเป็นการแสดงออกในลักษณะชนบทนิยมตามท้องถิ่นของตน

"พริมิทีฟ สมัยใหม่" เป็นจิตรกรรมที่ชวนคิดฝันที่สุด เช่น โกแกงได้พยายามเขียนภาพในลักษณะเหมือนความรู้สึกของเด็กด้วยความตั้งใจในขณะอยู่ที่ปองตะวังในบริตานีหรือในงานของ เอ็ดวาร์ด มุงก์ จิตรกรเอ็กซ์เพรสชันนิสต์ชาวนอร์เวย์และสมาชิกกลุ่ม "สะพาน" (Die Brücke) ในเยอรมันนี้ ปรากฏว่า "ลัทธิอนารยชน" เป็นพลังอันสำคัญเช่นเดียวกับ "ฟิวริซึม" ในฝรั่งเศส

จิตรกรในลัทธินี้ล้วนแต่เป็นจิตรกรสมัครเล่นหรือ Sunday painters โดยมีได้รับการฝึกฝนอบรมจากโรงเรียนศิลปะหรืออะคาเดมีแห่งใดมาก่อน เป็นการศึกษาหาประสบการณ์ด้วยตนเองทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น เฮนรี รูสโซ (Henri Rousseau, 1844-1910) ลูอิส วิวิน (Louis Vivin, 1861-1936) เซราฟีน (S'eraphine, 1864-1934) บอมโบส (Bombois, 1883) ทั้งหมดนี้เป็นจิตรกรฝรั่งเศส สำหรับเซราฟีนนั้นเป็นจิตรกรสตรี

ส่วนจิตรกร "พริมิทีฟสมัยใหม่" ชาวอเมริกันนั้น ผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกได้แก่ Grandma Moses หรือแกรนด์มา โมเสส หรือคุณยายโมเสส เป็นงานที่ชักชวนให้เรามองดูธรรมชาติด้วยสายตาอันพาซื่อหรือไร้เดียงสาไปด้วย นอกจากนี้มีจอห์น เคน (John Kane, 1860-1934) โจเซฟ พิกเก็ต (Joseph Pickett, 1848-1918) และ มอริส เฮิร์ชฟีลด์ (Moris Hirshfield) เป็นต้น สำหรับจิตรกรอังกฤษก็มีคริสโตเฟอร์ วูด (Christopher Wood, 1901-1930)

ลัทธิพริมิทีฟนี้ บางครั้งเรียกกันว่า "Neo-Primitive" หรือลัทธิ "อนารยชนใหม่" เพราะเป็นงานที่มีคุณลักษณะของอนารยชนอยู่ (สงวน รอดบุญ. 2516 : 80-81)

Grandma Moses (1860-1961) แกรนด์มา โมเสสเป็นศิลปินหญิงชาวอเมริกัน เธอเกิดที่เมืองวอชิงตัน นิวยอร์คและเสียชีวิตที่ Hoosick Falls นิวยอร์ค บิดามารดาของเธอทำฟาร์ม สืบเชื้อสายมาจากชาวสก็อตซ์-ไอริช พอเธออายุ 12 ปีเธอก็ออกจากบ้านเพื่อไปทำงานรับจ้าง

ในปี ค.ศ. 1887 เธอได้แต่งงานกับ Thomas Moses และย้ายถิ่นฐานไปที่เวอริจิเนีย จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1905 ทั้งคู่ก็ขายฟาร์ม เพื่อย้ายกลับมาที่นิวยอร์คและทำฟาร์มโคนมอยู่ใกล้ๆ กับหมู่บ้าน Eagle Bridge ซึ่งเป็นที่ที่เธอและสามีอาศัยอยู่จนบั้นปลายชีวิต

ผลงานศิลปะแรกๆของเธอสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1918 เป็นภาพที่เกิดจากการใช้ไหมพรมเย็บปัก ตกแต่งลงไปเป็นเรื่องราวอย่างสวยงามและลงตัว เธอได้เริ่มวาดภาพอย่างจริงจังเมื่อราวปี ค.ศ. 1930 เมื่อมือทั้งคู่ของเธอเมื่อยล้าและใช้งานไม่ได้ดังเดิม “ฉันไม่สามารถเย็บปักได้อย่างที่เคย”

เธอบันทึกภาพในวัยเด็กของเธอ อีกทั้งภาพชีวิตความเป็นอยู่ของอเมริกันชนที่ดูเหมือนว่าจะสูญสิ้นไปหมดแล้ว เช่นภาพการไล่จับไก่วงสำหรับวันขอบคุณพระเจ้าและการเคี้ยวน้ำเชื่อม เมเปิ้ลเพื่อทำน้ำตาล โดยเธอสร้างสรรค์ผลงานเหล่านี้ในรูปแบบนาอิวซึ่งมีความน่าสนใจเป็นพิเศษในการใช้สีแบบโบราณดั้งเดิม การวาดเส้นที่แน่นอนเด็ดเดี่ยว การแสดงให้เห็นถึงความลึก ด้วยความเข้มข้นของสีและรอยแปรงที่ถูกปาดแถมอย่างลวกๆในผลงานทัศนียภาพของเธอ โดยเฉพาะความบริสุทธิ์อันแน่วแน่ของเธอในมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์ความรักซึ่งเธอสื่อสารผ่านฉากชีวิตชนบทของคนอเมริกัน

ในปี ค.ศ. 1938 นิทรรศการภาพวาดครั้งแรกของเธอซึ่งผลงานถูกติดตั้งบนหน้าต่างร้านขายยาในรัฐชิคาโกลล์ได้บังเอิญถูกพบโดยนักสะสมผลงานศิลปะคนหนึ่ง ต่อมาในปี ค.ศ. 1939 ภาพ 3 ภาพของเธอจากบรรดาภาพที่จัดแสดงครั้งนั้น ก็ถูกจัดแสดงที่ Museum of Modern Art ในนิวยอร์ก

ในปี ค.ศ. 1940 เมื่ออายุ 80 ปีแกรนด์มา โมเสสได้จัดแสดงนิทรรศการผลงานเดี่ยวครั้งแรกของเธอในนิวยอร์กที่ Galerie St. Etienne ภาพวาดของเธอเป็นที่นิยมอย่างมาก โดยเฉพาะหลังจากที่พวกเขาจัดพิมพ์ภาพของเธอลงบนบัตรอวยพรวันคริสต์มาสในปี ค.ศ. 1946

ภาพที่ 2.13 ผลงานของแกรนด์มา โมเสส ชื่อภาพ Halloween 1955

เธอเริ่มมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติเช่น เมื่อปี ค.ศ. 1949 เธอได้รับการต้อนรับจากทำเนียบขาว โดยประธานาธิบดีทรูแมน ในปี ค.ศ. 1960 Governor Rockefeller ได้ประกาศให้วันเกิดของเธอวันที่ 7 กันยายนเป็น “วันแกรนด์มา โมเสส”

บั้นปลายชีวิตของเธอเธอได้มองย้อนกลับไปถึงชีวิตที่ผ่านมาและรำพันว่า “เป็นเหมือนผลงานแห่งวันที่ดีซึ่งเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ฉันรู้สึกพอใจกับมันมาก ฉันมีความสุข” ไม่เป็นที่กังขาเลยว่าวิธีการสื่อสารที่เธอสร้างสรรค์ลงในผลงานของเธอในแง่ที่มีความอ่อนไหวทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งกินใจนั้น นานครั้งนักที่จะพบได้ในศิลปะสมัยใหม่ คุณค่าของผลงานของเธอนั้นจึงได้รับการยอมรับ ไม่ใช่เพียงแค่เข้าถึงหัวใจของสาธารณชน แต่ยังมีในหมู่นักศิลปินด้วยกันอีกด้วย

2.4 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปะนาอิว ศิลปะพริมิตีฟและมาร์ค ซากาลล์

จากการศึกษาศิลปะนาอิวและศิลปะพริมิตีฟ โดยเฉพาะผลงานของแกรนด์มา โมเสสนั้น ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่จะหยิบยืมวิถีชีวิตรอบกายของข้าพเจ้ามาใช้ในการศิลปะตามรูปแบบศิลปะนาอิว โดยเน้นรูปแบบการสร้างสรรค์ที่มีความอิสระและจริงจังต่อตนเองให้มากขึ้น ทั้งยังนำการสร้างอารมณ์ด้วยโทนสีที่สร้างบรรยากาศกลมกลืนมาใช้ในภาพในลักษณะภาพกว้างสามารถมองเห็นรายละเอียดของความสุขมากมายที่รายล้อม โดยยังคงกลิ่นอายของบรรยากาศท้องถิ่น ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะภูมิประเทศ ต้นไม้หรือสัตว์ต่างๆ ในรูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์ของข้าพเจ้าเองซึ่งร่วมกันแสดงถึงที่มาของตัวข้าพเจ้าและความมุ่งหวังที่มีต่อชีวิต

ในส่วนการศึกษาผลงานของมาร์ค ซากาลล์นั้น ข้าพเจ้าได้ศึกษาในส่วนของความหมายแห่งความสุขในผลงานของซากาลล์ที่ลึกซึ้งมากกว่าการนอนเล่นเย็นสบายใต้ต้นไม้ ทั้งทำให้ตระหนักว่า งานศิลปะนั้นมีไม่เพียงการนำข้อมูลมาต่อกัน แต่ต้องทำให้เกิดความหมายใหม่ที่มีสาระชัดเจน โดยศิลปินต้องเป็นผู้ปลดปล่อยแสดงเรื่องในใจ มิใช่เป็นเพียงนักสังเกตการณ์

ข้าพเจ้ายังศึกษาผลงานของซากาลล์ในเรื่องของสีที่กลมกลืน มีพลัง แสดงอารมณ์แห่งความฝันและความสุขของศิลปินได้อย่างน่าอัศจรรย์ อีกสิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้าพบจากผลงานของซากาลล์คือความเคลื่อนไหวในงานซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่เนิบนาบ โรแมนติก ล่องลอยอย่างอิสระและแผ่ไปด้วยอารมณ์ความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ โดยข้าพเจ้าพยายามนำความเคลื่อนไหวนี้มาใช้ในการงานของข้าพเจ้า แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกแห่งความสุขที่มีชีวิตชีวา เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของความสุขทั้งหมดทั้งหมดที่เคลื่อนไหวอยู่ในผลงาน

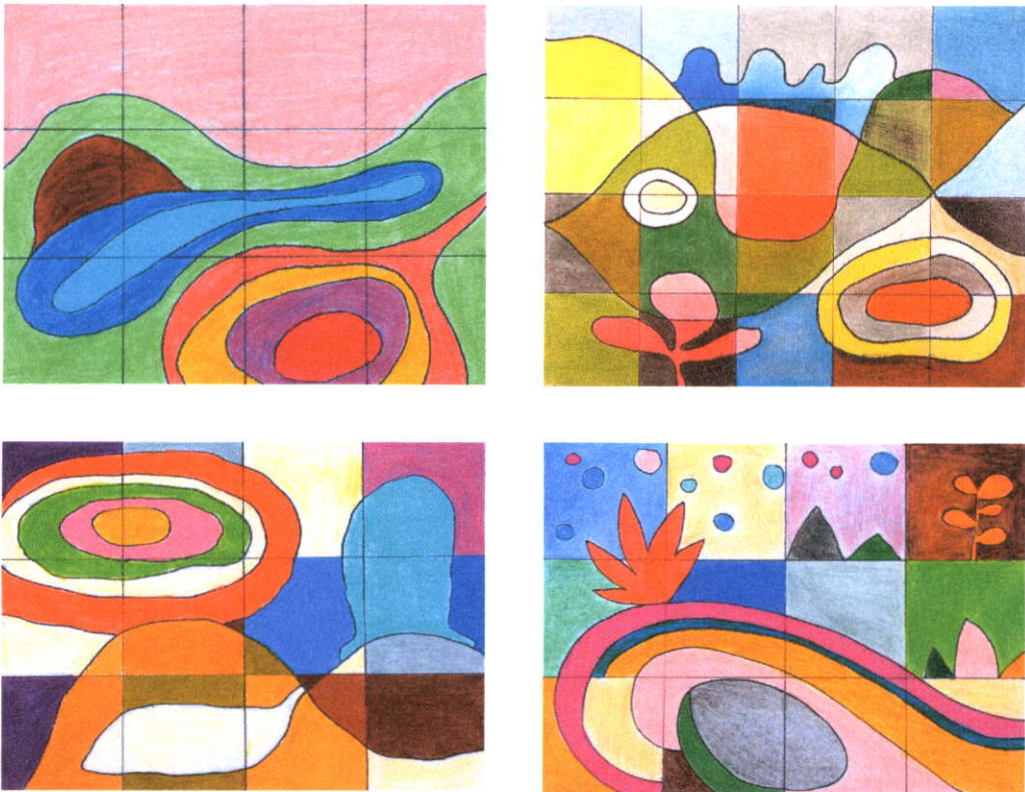
บทที่ 3

การดำเนินการสร้างสรรค์

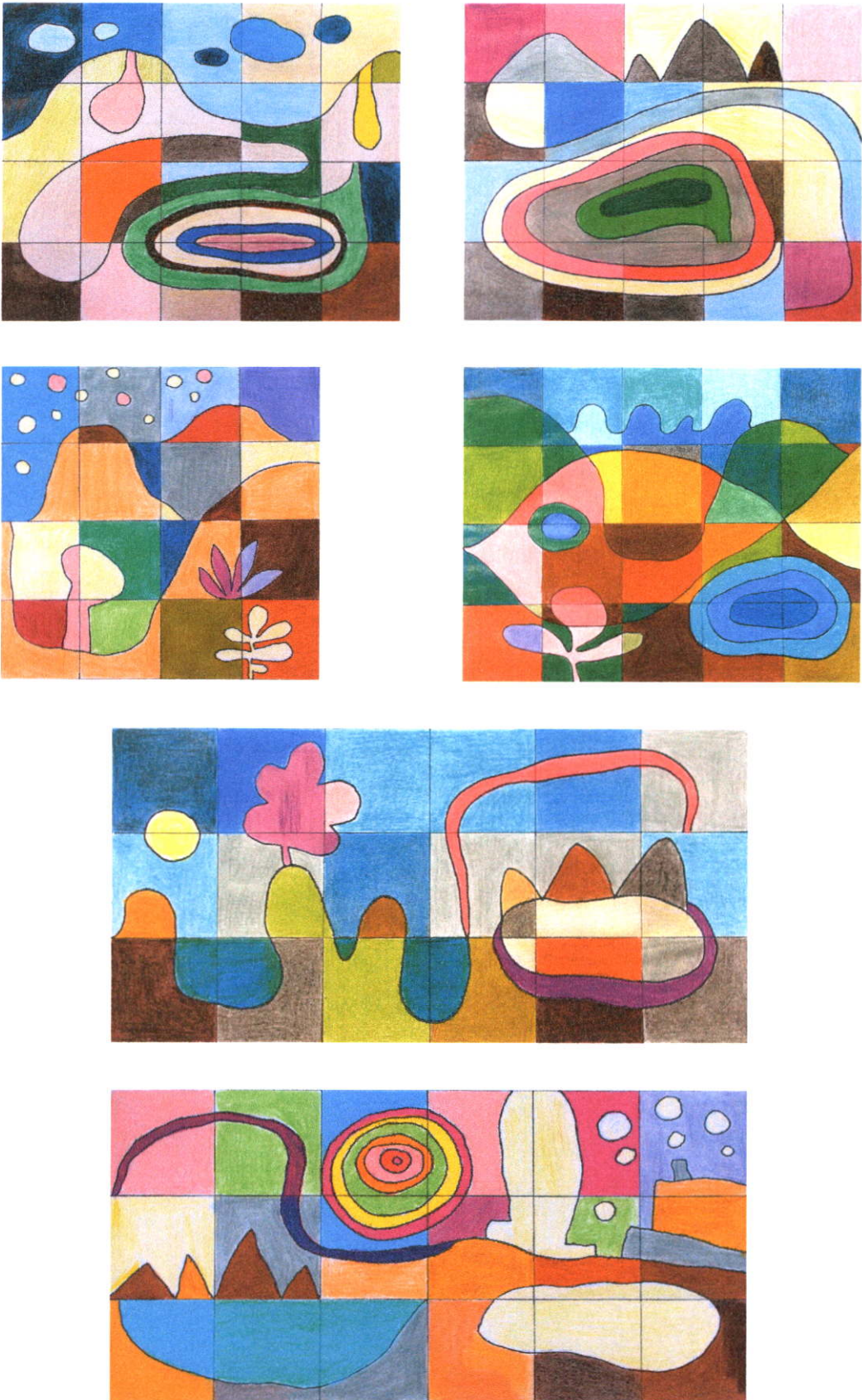
3.1 การสร้างภาพร่าง

ข้าพเจ้าเริ่มต้นการสร้างภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ด้วยการคิดฝันถึงโลกที่รายล้อมไปด้วยความสุข สดชื่นหัวใจ โดยข้าพเจ้าเลือกใช้การสร้างภาพร่างแบบทัศนียภาพ (Landscape) ลักษณะการมองผ่านมุมมองนี้เพื่อให้รู้สึกถึงความอิสระ ปลอดภัย สบายใจ

ทั้งนี้จากแนวความคิดของโครงการเกี่ยวกับการสะสมความสุขเล็กน้อยรอบกาย เพื่อประกอบเข้าเป็นความสุขก้อนใหญ่ของชีวิต ข้าพเจ้าจึงร่างภาพโดยใช้พื้นหลังเป็นช่องสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดเล็กละเอียดเรียงตัวประกอบเข้าด้วยกันจนเป็นภาพใหญ่และวางรูปทรงอิสระที่มีความหมายทางทัศนียภาพลงในภาพเพื่อลดความแข็งกระด้างของรูปทรงสี่เหลี่ยม เส้นที่พาดผ่านช่องสี่เหลี่ยมเหล่านี้เองจะช่วยเชื่อมต่อผลงานเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ จากนั้นเลือกภาพร่างโครงสีโดยรวมที่ลงตัวที่สุดมาใส่รายละเอียดรูปทรงที่มีเนื้อหาแห่งความสุขลงไปให้มีความสอดคล้องกลมกลืนไปกับบรรยากาศพื้นหลัง

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างการพัฒนาภาพร่าง

ภาพที่ 3.2 ภาพร่างโครงสร้างที่เลือกมาสร้างสรรค์ต่อ

3.1.1 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1

ข้าพเจ้าเลือกใช้โทนสีอ่อนหวาน เช่นชมพู ครีม ฟ้ำ เขียวอ่อนเป็นหลัก เพื่อมุ่งตรงไปที่การแทนค่าความสุขและแทรกด้วยสีโทนสีธรรมชาติ (Earth Tone) เช่นน้ำตาล เทาและจัดองค์ประกอบแบบกระจายออกไปทั้งภาพตามสัดส่วนของภาพที่เป็นผืนยาวด้านนอน ส่วนรายละเอียดเนื้อหาในภาพนั้นข้าพเจ้าเลือกใช้รูปทรงในธรรมชาติ เช่นต้นไม้ คน สัตว์ ก้อนเมฆ น้ำ ซึ่งมีความเคลื่อนไหวในอากัปกิริยาที่สบาย สดชื่น รื่นเริง เพราะเหล่านี้เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าสัมผัสได้ถึงอารมณ์แห่งความสุขมากที่สุด

ภาพที่ 3.3 ภาพร่างผลงานชุด "ความสุขรอบกาย" ชิ้นที่ 1

3.1.2 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2

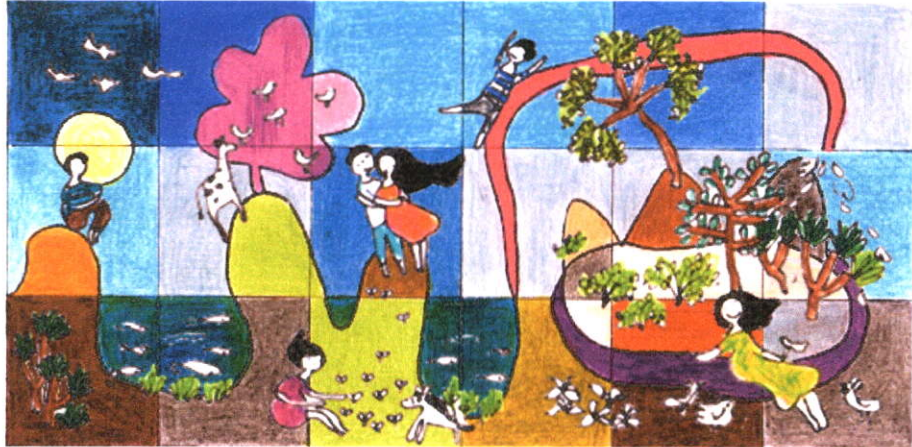
สำหรับโทนสีของภาพนี้ ข้าพเจ้าลดความหวานแบบสดใสลง หันมาใช้สีที่คุมโทนไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้นเพื่อควบคุมบรรยากาศรวมของภาพให้มีความกลมกลืน ทั้งยังเพิ่มสัดส่วนของโทนสีธรรมชาติ (Earth Tone) ลงไปมากขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 3.4 ภาพร่างผลงานชุด "ความสุขรอบกาย" ชิ้นที่ 2

3.1.3 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3

ข้าพเจ้าทดลองใช้สีที่ไม่คุ้นเคยคือการใช้โทนสีที่มีความเข้มข้นมากขึ้น โดยเน้นไปที่ความกลมกลืนและการเกาะกลุ่มของสีมากกว่าความหลากหลายที่เคยใช้เป็นประจำ ทั้งนี้เกิดจากการศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการใช้คู่สีของมาร์ค ซากาลล์ และใช้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 3.5 ภาพร่างผลงานชุด "ความสุขรอบกาย" ชิ้นที่ 3

3.1.4 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4

ข้าพเจ้ายังคงใช้การสร้างองค์ประกอบโดยรวมจากรูปทรงทางทัศนียภาพ แต่มีทิศทางของเส้นที่นำสายตาเข้ามาหาจุดร่วมกลางภาพ เพื่อสร้างให้ผลงานมีเอกภาพแห่งความสุขมากขึ้น โทนสีของภาพนี้เน้นความสว่างสดชื่นแบบยามเช้า

ภาพที่ 3.6 ภาพร่างผลงานชุด "ความสุขรอบกาย" ชิ้นที่ 4

3.1.5 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 5

ข้าพเจ้าเพิ่มความเข้มของโทนสี เพื่อให้ความรู้สึกถึงเวลากลางคืนและใช้โทนสีธรรมชาติ (Earth Tone) เป็นหลัก เช่นสีเขียว ฟ้ำ น้ำตาล โดยแทรกสีหวานสดใส เช่นสีชมพู ไว้เป็นส่วนน้อย

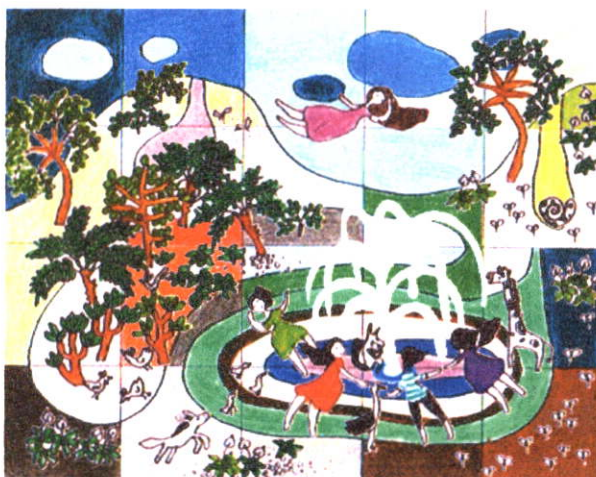

ภาพที่ 3.7 ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชิ้นที่ 5

3.1.6 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 6

ผลงาน 3 ชิ้นหลัง คือชิ้นที่ 4 5 และ 6 นอกจากข้าพเจ้าจะพยายามใช้โทนสีที่เกาะกลุ่มกลมกลืนมากขึ้นแล้ว ข้าพเจ้ายังใส่รูปทรงที่เป็นรายละเอียดของความสุขเข้าไปเป็นกลุ่มก้อนเพื่อสร้างน้ำหนักและลดความแบนของพื้นหลัง ไม่จัดวางแบบกระจัดกระจายอย่างในผลงานชิ้นแรกๆ

ผลงานชิ้นสุดท้ายนี้ข้าพเจ้าได้ใช้โทนสีที่สบาย เย็นตา และเป็นมิตร เช่นสีฟ้า เขียว เทา เป็นหลัก แทรกด้วยสีส้ม เหลือง ชมพู ที่แสดงถึงพลังความสว่างสดใสในเวลากลางวัน

ภาพที่ 3.8 ภาพร่างผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” ชิ้นที่ 6

3.2 กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสมชุด “ความสุขรอบกาย”

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการเก็บสะสมความสุขธรรมดาในชีวิตประจำวันรวมเข้าเป็นความสุขของชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืนจนเกิดเป็นภาพร่างทั้ง 6 ภาพนั้น ข้าพเจ้าเลือกใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกแห่งความสุข ทั้งกับตัวผลงานและต่อความรู้สึกของข้าพเจ้าเอง เพราะเทคนิคทางศิลปะที่ศิลปินใช้สร้างสรรค์ผลงานนั้นมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารเนื้อหาที่ต้องการ เพื่อให้มีความสอดคล้องลงตัวและส่งเสริมไปในทิศทางเดียวกัน การใช้เทคนิคที่ข้าพเจ้าถนัดนั้นจึงส่งผลโดยตรงต่อความรู้สึกสุขในจิตใจของข้าพเจ้าขณะสร้างสรรค์งานและความรู้สึกเหล่านี้จะปรากฏออกมาในผลงานโดยธรรมชาติ ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้เทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยาง ภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษและแท่งสี Soft Pastel ทั้งนี้เทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยางซึ่งแม่พิมพ์มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสอยู่แล้วนั้น ยังสอดคล้องกับพื้นหลังในภาพร่างที่มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็กๆมาต่อกันอีกด้วย

3.3 เทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยาง

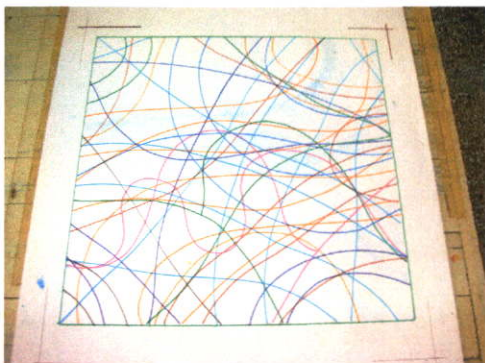
เนื่องจากข้าพเจ้าทำงานที่บ้านและไม่มีแท่นพิมพ์ข้าพเจ้าจึงใช้วิธีการพิมพ์ด้วยมือ ทั้งนี้กระบวนการทำงานทั้งหมดของข้าพเจ้าอาจมีบางส่วนที่ไม่ตรงกับหลักการทำภาพพิมพ์ของศิลปินหรือผู้เชี่ยวชาญทางภาพพิมพ์ท่านอื่น เป็นวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะตัวของข้าพเจ้าเองซึ่งควรพิจารณาและเปรียบเทียบกับหลักการของศิลปินท่านอื่นหากจะนำไปปฏิบัติตาม โดยมีวิธีการสร้างงานดังนี้

3.3.1 วัสดุอุปกรณ์

- กระเบื้องยาง (ความหนาอย่างน้อย 2 มิลลิเมตร)
- สีออฟเซต (offset) สีที่ใช้ในระบบการพิมพ์ต่างๆ
- น้ำมันสน
- ลูกกลิ้ง
- เกรียง
- ทัฟท์หรือช้อน
- มีดตัด (cutter)
- กระดาษสำหรับงานภาพพิมพ์
- กระดาษกาว
- กระดาษหนังสือพิมพ์และกระดาษชำระ

3.3.2 ขั้นตอนการพิมพ์งาน

1. ร่างภาพตามแนวคิดที่ต้องการนำเสนอไว้เป็นแบบร่าง
2. เตรียมแม่พิมพ์ซึ่งในที่นี้คือ กระเบื้องยาง
3. ตัดกระเบื้องยางด้วยมีดตัด (cutter) ตามขนาดและรูปทรงที่ต้องการ โดยอิงแบบจากภาพร่างเป็นหลัก
4. พิมพ์สีพื้นลงไปก่อน โดยมีวิธีการคือ
  - 4.1 ผสมสีออฟเซตให้ได้สีตามที่ต้องการด้วยเกรียง
  - 4.2 นำสีที่ได้ปาดลงบนกระจกแล้วใช้ลูกกลิ้งตีสี (หมายถึงกลิ้งลูกกลิ้งไปมาให้สีแผ่บนแผ่นกระจกอย่างสม่ำเสมอและเนียนเรียบ)
  - 4.3 นำลูกกลิ้งที่ตีสีอย่างสม่ำเสมอ กลิ้งลงบนแผ่นกระเบื้องยางที่เตรียมไว้ให้ทั่วแผ่น
  - 4.4 นำกระเบื้องยางวางบนพื้นที่ราบ เช่นโต๊ะ ตามตำแหน่งที่ทำสัญลักษณ์เอาไว้ โดยนำด้านที่ตีสีขึ้น
  - 4.5 นำกระดาษที่เตรียมไว้สำหรับทำงานภาพพิมพ์วางลงบนแม่พิมพ์ตามรอยที่ทำสัญลักษณ์บอกตำแหน่งที่วางกระดาษเอาไว้ โดยให้แม่พิมพ์อยู่กลางกระดาษพอดี
  - 4.6 หลังจากติดกระดาษกาวที่ขอบกระดาษตามจุดเพื่อไม่ให้กระดาษเลื่อนขณะพิมพ์ ใช้ผ้ารองระหว่างมือกับทัพพีด้วยเพื่อป้องกันความร้อนจากการเสียดสีของทัพพีกับกระดาษ
  - 4.7 ใช้มือที่กดทับบนทัพพีถูวนเป็นวงกลมไปบนกระดาษให้ทั่วแผ่นด้วยกำลังมือที่สม่ำเสมอ
  - 4.8 ใช้ช้อนทำแบบเดียวกันในส่วนที่มีรายละเอียดมากหรือต้องการให้มีน้ำหนักมากกว่าส่วนอื่น
  - 4.9 เมื่อสีติดทั่วดีตามต้องการ ค่อยๆยกกระดาษขึ้นจากแม่พิมพ์
  - 4.10 นำกระดาษที่ตีสีแล้วไปตาก
5. เมื่อสีที่พิมพ์ลงบนกระดาษในครั้งแรกแห้งแล้วก็พร้อมที่จะพิมพ์อีกสีลงไป พิมพ์สีที่ต้องการลงไปทีละสีด้วยวิธีการเดิม

ภาพที่ 3.9 ทำตำแหน่งการวางแม่พิมพ์

ภาพที่ 3.10 เตรียมอุปกรณ์สำหรับพิมพ์

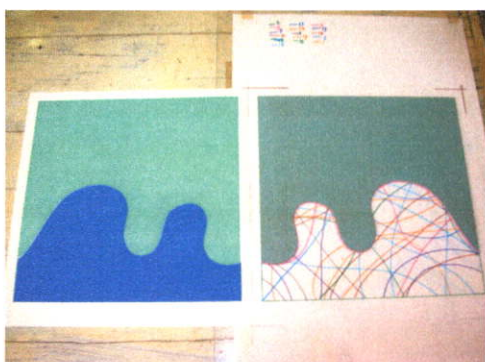
ภาพที่ 3.11 ใช้ลูกกลิ้งตีสีลงบนกระดาษ

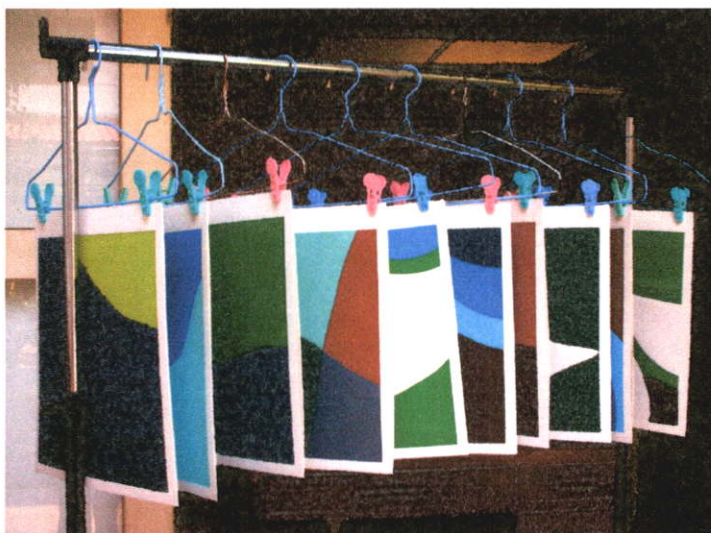
ภาพที่ 3.12 กลิ้งสีลงบนแม่พิมพ์

ภาพที่ 3.13 วางกระดาษลงบนแม่พิมพ์ตามตำแหน่งที่ทำสัญลักษณ์ไว้ ใช้ทัพพีหรือช้อนถูเป็นวงกลม

ภาพที่ 3.14 เมื่อสีติดทั่วดี ค่อยๆยกกระดาษขึ้นจากแม่พิมพ์

ภาพที่ 3.15 นำกระดาษที่พิมพ์สีเรียบร้อยแล้วไปตากให้แห้ง

3.4 ขั้นตอนเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษและแท่งสี Soft Pastel

เมื่อกระดาษที่ผ่านการพิมพ์ด้วยเทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยางแห้งสนิทแล้ว ข้าพเจ้านำมา ประกอบเข้าด้วยกันตามภาพร่าง จากนั้นสร้างสรรค์ในส่วนรูปทรงต้นไม้โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษอย่างง่าย ๆ คือการตัดกระดาษเจาะเป็นรูปทรงลำต้นของต้นไม้แบบต่างๆ จากนั้น ทาบแม่พิมพ์กระดาษนั้นลงไป ในตำแหน่งที่ต้องการ แล้วใช้นิ้วแตะสีซึ่งเป็นสีชนิดเดียวกับภาพพิมพ์กระเบื้องยาง ลงไปในขอบเขตที่เจาะเป็นรูปทรง สีจะผ่านไปติดบนตัวผลงาน

ภาพที่ 3.16 ผลงานจากเทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยางที่นำมาต่อกันตามภาพร่าง

ภาพที่ 3.17 การสร้างสรรค์ผลงานโดยเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ

เมื่อสีที่เกิดจากเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษแห้งดีแล้ว ใช้แท่งสี Soft Pastel สีเกรยอง (Crayon) และสีไม้วาดลงไปในส่วนรายละเอียดของรูปทรงต่างๆ ทั้งนี้ข้าพเจ้ายังนำเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษกลับมาใช้พิมพ์ทับลงไปในส่วนตอนสุดท้าย เพื่อเกิดการซ้อนทับของสีที่ช่วยสร้างมิติให้กับผลงาน

ภาพที่ 3.18 สร้างสรรค์รายละเอียดของผลงาน ด้วยแท่งสี Soft Pastel สีเกรยอง (Crayon) และสีไม้

ภาพที่ 3.19 การซ้อนทับของสีที่เกิดจากการใช้เทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ

3.5 การแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” มีการปรับเปลี่ยนผลงานจริงให้ต่างไปจากแบบร่างในผลงานชิ้นที่ 2 เพราะขนาดสัดส่วนของภาพที่ไม่เหมาะสมลงตัว ส่วนในกระบวนการสร้างสรรค์งานเทคนิคภาพพิมพ์นั้น มีขั้นตอนการสร้างสรรค์ที่เป็นระบบระเบียบ ประกอบกับเป็นเทคนิคการสร้างสรรค์ที่ข้าพเจ้าถนัด จึงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ สำหรับเทคนิคแท่งสี Soft Pastel นั้นสามารถตอบสนองของอารมณ์ที่ข้าพเจ้าต้องการสื่อสารให้ผลงานออกมาสมบูรณ์มากขึ้น

ยังมีข้อควรระวังบางประการในการสร้างสรรค์ผลงานบนกระดาษ กล่าวคือต้องมีความแม่นยำในขั้นตอนต่างๆ เพราะงานกระดาษต้องการความสะอาดเรียบร้อยและสมบูรณ์ ขณะทำงานกระดาษนั้นเกิดความเสียหายได้ง่าย จึงต้องการความละเอียดอ่อนในขั้นตอนต่างๆ เช่นในการประกอบผลงานภาพพิมพ์แต่ละชิ้นเข้าด้วยกันก็ต้องมีความระมัดระวังอย่างมาก ทั้งในการตัดกระดาษที่ต้องได้ฉาก เพื่อความพอดีเมื่อประกอบเข้ากับชั้นอื่นและขั้นตอนการติดผลงานชิ้นย่อยลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ก็ต้องติดให้แนบสนิททั่วทั้งแผ่น เพื่อผลงานจะได้ต่อกันอย่างแนบเนียนไม่ทิ้งรอยต่อที่ไม่สนิทเอาไว้ซึ่งจะทำให้งานลดคุณค่าลงไป งานกระดาษนี้จึงเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่นอกจากจะใช้อารมณ์ในการสร้างสรรค์แล้วยังต้องใช้สติและสมาธิอย่างสูงอีกด้วย

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

จากกระบวนการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง "ความสุขรอบกาย" ผลงานศิลปะสื่อผสม บนระนาบ จำนวน 6 ชิ้น คือขนาด 90x180 เซนติเมตร จำนวน 2 ชิ้น และขนาด 120x150 เซนติเมตร จำนวน 4 ชิ้น ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ได้ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ผลงานโดยรวม

4.1.1 เรื่องราว (Subject)

ความสุขในชีวิตประจำวันของผู้คน

4.1.2 เนื้อหา (Content)

แสดงถึงการใช้ชีวิตประจำวันกับความสุขเล็กน้อยรอบกายอันจะก่อให้เกิดความสุขภายในจิตใจอย่างมั่นคงและยั่งยืน

4.1.3 การแสดงออก (Expression)

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มีการแสดงออกในแบบโล่ ชื่อ สะอาดและแสดงถึงอารมณ์แห่งความสุขแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างผ่อนคลายสบายอารมณ์ สร้างสรรค์ผลงานโดยเทคนิคภาพพิมพ์และแท่งสี Soft pastel บนกระดาษซึ่งมีความพิถีพิถันในกระบวนการทุกขั้นตอน อากาารขณะสร้างสรรค์ผลงานที่เนิบนาบเปล็ดเปล็น ประกอบกับการใช้โครงสีที่อ่อนหวาน กลมกลืน ชื่นใจ

4.1.4 สัญลักษณ์ (Symbolic)

รูปทรงที่ข้าพเจ้านำมาใช้สื่อถึงคามสุขรอบกายได้แก่

คน	สัญลักษณ์	ผู้คนบนโลกนี้
ต้นไม้	สัญลักษณ์	ความอุดมสมบูรณ์ของชีวิต
น้ำ	สัญลักษณ์	ความชุ่มฉ่ำ เย็นหัวใจ
ก้อนเมฆ	สัญลักษณ์	การเคลื่อนที่ของชีวิตอย่างนุ่มนวล
นก	สัญลักษณ์	ความอิสระเสรีและสันติ
สัตว์	สัญลักษณ์	การอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างบนโลกใบเดียวกัน
ดอกไม้	สัญลักษณ์	ความรักแบ่งบาน
ภูเขา	สัญลักษณ์	ความสงบ มั่นคง

4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ

4.2.1 รูปทรง (Form)

รูปทรงที่ใช้มี 2 ส่วนชัดเจน คือการประกอบกันของสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็กๆแสดงถึงช่วงเวลาของวันแต่ละวันที่ดำเนินไปอย่างคงที่สม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลง และรูปทรงอิสระแสดงเรื่องราวความสุขที่เกิดขึ้นอย่างมีชีวิตชีวาในแต่ละวันของชีวิตคนเราที่ตัวเราเองเป็นคนกำหนดนั่นเอง

4.2.2 ที่ว่าง (Space)

สำหรับผลงานชุดนี้มีพัฒนาการเกี่ยวกับการใช้ที่ว่างที่น่าสังเกตคือ ในผลงานชิ้นแรกและชิ้นที่ 2 มีสัดส่วนการใช้ที่ว่างที่มากและกระจัดกระจาย การใช้ที่ว่างค่อยๆลดลงในงานชิ้นที่ 3 4 5 และ 6 ตามลำดับ ซึ่งจำเพาะการใช้ที่ว่างในตำแหน่งและสัดส่วนที่ส่งเสริมผลงานให้มีเอกภาพมากขึ้น

4.2.3 เส้น (Line)

โดยภาพรวมแล้วมี 2 ส่วน คือเส้นตารางซึ่งเกิดจากเส้นรอบนอกของแม่พิมพ์กระเบื้องยางแต่ละแผ่นที่มาประกอบกัน และเส้นอิสระพาดผ่านซึ่งให้ความหมายทางทัศนียภาพ (Landscape)

4.2.4 สี (Color)

ในผลงานชุด “ความสุขรอบกาย” นี้ใช้สีในวรรณะเย็น (Cool Tone) เป็นหลัก เช่นสีเขียว ฟ้าน้ำเงิน น้ำตาล เทาเพื่อตอบสนองเนื้อหาเกี่ยวกับความสุขความรื่นรมย์ของชีวิต ทั้งนี้ยังแทรกสีวรรณะร้อนไว้บางส่วนเพื่อให้ภาพมีความน่าสนใจและสื่อสารอารมณ์สนุกสดใสมากขึ้น

4.2.5 พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวเกิดจากผลของกระบวนการภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระเบื้องยางและแม่พิมพ์กระดาษซึ่งใช้วิธีพิมพ์ด้วยมือ ทั้งนี้จะทำให้เม็ดสีติดบนกระดาษอย่างไม่สม่ำเสมอ เกิดเป็นเม็ดอากาศแทรกอยู่ระหว่างเม็ดสีซึ่งจะเห็นได้เมื่อสังเกตดูอย่างละเอียด

4.3 การวิเคราะห์ผลงานรายชิ้น

4.3.1 ผลงานชิ้นที่ 1

สัดส่วนของภาพมีลักษณะเป็นผืนยาวทางนอนโดยมีเส้นนำสายตาจากด้านซ้าย เคลื่อนที่ผ่านเรื่องราวของภาพไปสู่ด้านขวาสุดของภาพ การจัดวางรูปทรงแบบกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ โดยจงใจให้รูปทรงวงกลมและน้ำพุเป็นจุดรวมของภาพ สีที่ใช้เป็นกลุ่มสีที่อ่อนหวานสดใสอย่างจงใจสื่ออารมณ์แห่งความสุข การซ้อนทับของสีบางๆที่เกิดจากรูปทรงของน้ำพุและก้อนเมฆนั้น ทำให้ส่วนครึ่งบนของภาพเกิดความเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวมากขึ้น (ภาพที่ 4.4)

4.3.2 ผลงานชิ้นที่ 2

ในผลงานชิ้นที่ 2 โครงสร้างของความเป็นทัศนียภาพ (Landscape) ชัดเจนขึ้นดูจากเส้นภูเขา ลูกใหญ่เล็กที่เป็นโครงสร้างหลักของภาพ การจัดวางรูปทรงเรื่องราวยังกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ การใช้สียังคงความอ่อนหวานแต่มีความหลากหลายน้อยลง กล่าวคือมีการใช้โทนสีธรรมชาติ (Earth Tone) เช่นสีน้ำตาล ครีม เทาเข้ามาช่วยให้ผลงานมีความกลมกลืนมากขึ้น (ภาพที่ 4.5)

4.3.3 ผลงานชิ้นที่ 3

สิ่งที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนในผลงานชิ้นนี้คือเริ่มมีการใช้สีที่เกาะกลุ่มกัน เช่นสีเทา ฟ้ำ น้ำเงิน เขียว น้ำตาล ส่วนใหญ่สีที่ใช้เป็นสีที่อยู่ในวรรณะเย็นและมีความเข้มข้นลุ่มลึกมากขึ้น โครงสร้างของภาพมีเส้นที่ลากพาดผ่านจากด้านซ้ายไปด้านขวาของภาพอย่างสิ้นไหล ก่อนจะวกกลับลงมาสู่รูปทรงปิดรูปไข่ทำให้เนื้อหาเรื่องราวเคลื่อนไหวอยู่ในภาพ (ภาพที่ 4.6)

4.3.4 ผลงานชิ้นที่ 4

โครงสร้างของภาพมีการเกาะกลุ่มของรูปทรงมากขึ้น โดยรวมกันหนาแน่นอยู่กลางภาพแล้วค่อยกระจายไปรอบๆ ประกอบกับเส้นนำสายตามที่วนเข้าหาศูนย์กลางภาพช่วยให้ผลงานมีเอกภาพ (Unity) โครงสีที่ใช้โดยรวมเป็นโทนสว่างแบบเวลากลางวันแต่มีการแทรกสีเข้มเข้าไปทำให้เกิดมิติในผลงาน การจัดวางรูปทรงมีทิศทางไหลลื่นไปทางเดียวกันทั้งน้ำที่หยดลงมากับคนเดินรำและต้นไม้ไหวเอน ทั้งนี้ทิศทางบินของฝูงนกกลับสวนทางสร้างความขัดแย้งให้ภาพมีจุดดึงดูดสายตา กลับเข้ามาในผลงาน (ภาพที่ 4.7)

4.3.5 ผลงานชิ้นที่ 5

โทนสีที่ใช้ในภาพนี้ให้อารมณ์ความเป็นกลางคืนพาให้คิดถึงความฝัน ผลงานชิ้นนี้เป็นความสุขที่โอนเอียงไปทางความรักซึ่งแบบนุ่มสวาง โดยเฉพาะจากการจัดวางรูปทรงที่ไหลจากด้านซ้ายของภาพเคลื่อนไหวลงมาถึงคู่รักที่จูงใจวางไว้กลางภาพไปจนถึงด้านขวาบนของภาพที่สอดประสานก่อให้เกิดจังหวะที่ลงตัว สอดรับกับทิศทางของเส้นภูเขาที่ลากลื้อไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 3 เส้นเป็นเส้นที่มีความอ่อนโยนบ่งบอกได้ถึงเคลื่อนไหวที่ไปอย่างช้าๆของเวลาแห่งความสุข (ภาพที่ 4.8)

4.3.6 ผลงานชิ้นที่ 6

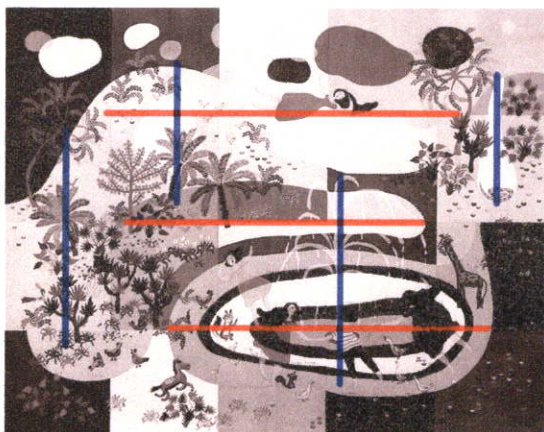
การจัดวางรูปทรงที่ทำให้เกิดน้ำหนักของภาพมี 2 ส่วนคือกลุ่มต้นไม้ด้านซ้ายของภาพและกลุ่มคนและสัตว์ที่น้ำพุบริเวณด้านขวาล่าง โดยทิศทางของน้ำพุในแนวตั้งขัดแย้งกับทิศทางของเส้นที่แสดงความหมายทางทัศนียภาพ (Landscape) ซึ่งล้วนเคลื่อนไหวไปในทางนอนจึงเกิดเป็นจุดเด่นของภาพ ทั้งนี้การวางโครงสร้างของภาพมีความกลมกลืนและความขัดแย้งในส่วนที่เหมาะสมสามารถสื่อสารอารมณ์แห่งความสุขสดชื่นในชีวิตประจำวันของคนเราได้อย่างลงตัว (ภาพที่ 4.9)

4.4 การวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบศิลป์

ข้าพเจ้านำผลงานชิ้นที่ 6 มาวิเคราะห์ตามหลัก 7 ประการของการจัดวางองค์ประกอบของภาพ (The Seven Principles of Organization) ซึ่งประกอบด้วย ความกลมกลืน (Harmony) ความหลากหลาย (Variety) ความสมดุล (Balance) สัดส่วน (Proportion) การเน้น (Dominance) ความเคลื่อนไหว (Movement) และการจำกัด (Economy) ดังนี้

ภาพที่ 4.1 ความสุขรอบกาย 6

ภาพที่ 4.2 แสดงความขัดแย้งของเส้นตั้งและเส้นนอน

ภาพที่ 4.3 แสดงโครงสร้างทิศทาง

4.4.1 ความกลมกลืน (Harmony)

ทิศทางของเส้นที่ลากประสานกัน เว้นให้เกิดที่ว่างที่มีความหมายทางทัศนียภาพอย่างลงตัว ประกอบกับโครงสร้างของผลงานที่โดยรวมเป็นสีในวรรณะเย็นเช่นสีเขียว ฟ้ำ น้ำเงิน เทา น้ำตาล ช่วย

ให้ภาพนี้มีความกลมกลืน อีกทั้งมีการเชื่อมโยงทางทัศนศิลป์ (Visual Link) คือการใช้รูปทรงโปร่งใสซ้อนทับกันในส่วนของรูปทรงคน น้ำพุและก้อนเมฆช่วยให้ภาพมีความกลมกลืนสอดคล้อง นอกจากนี้ยังใช้รูปทรงที่ถ่ายทอดการเข้าใจและล้นลือไปในอารมณ์แห่งความสุข จึงสามารถดึงให้คล้ายตามไปในทางเดียวซึ่งถือเป็นผลจากความกลมกลืนนั่นเอง

4.4.2 ความหลากหลาย (Variety)

ความหลากหลายในผลงานชิ้นนี้เกิดจากความขัดแย้งกันของสีและเส้น กล่าวคือมีการวางสีส้มซึ่งเป็นสีในวรรณะร้อนแทรกขึ้นมาเพื่อให้ขัดแย้งกับสีโดยรวมของภาพอย่างจงใจ อีกเส้นของน้ำพุและกลุ่มต้นไม้ซึ่งเป็นเส้นตั้งนั้นขัดแย้งอย่างชัดเจนกับเส้นหลักของภาพที่ล้นลือเป็นเส้นนอน ความหลากหลายอีกอย่างในผลงานชุดนี้เกิดจากการใช้รูปทรง 2 ประเภท คือรูปทรงสิ่งมีชีวิต (Organic form) และรูปทรงเรขาคณิต (Geometric form) นอกจากนี้เทคนิคต่างๆที่ใช้ในการสร้างสรรค์ยังทำให้เกิดความหลากหลายของพื้นผิวที่เกิดขึ้นในงานอีกด้วย

4.4.3 ความสมดุล (Balance)

ความสมดุลของภาพนี้เป็นดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetrical balance) กล่าวคือเกิดจากการจัดวางแบบซ้ายขวาไม่เท่ากันซึ่งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เป็นการจัดภาพให้เกิดความสมดุลจากการใช้น้ำหนัก ค่าความสว่างความมืดและสี ดังที่จงใจวางโทนสีเข้มเข้าไปบริเวณที่มีเรื่องราวของภาพน้อย นอกจากนี้ยังจัดด้วยสิ่งที่ตัดกัน คือเส้นตั้งของต้นไม้ น้ำพุและโพรงดิน กับเส้นนอนที่มีความหมายทางทัศนียภาพ (Landscape) ทั้งหมดอีกด้วย

4.4.4 สัดส่วน (Proportion)

สัดส่วนที่เหมาะสมของผลงานเกิดจากขนาดของการวางรูปทรงสิ่งมีชีวิต (Organic form) และรูปทรงเรขาคณิต (Geometric form) ในตำแหน่งและปริมาณที่พอดีจนทำให้รูปทรงทั้งสองอยู่ร่วมกันได้อย่างลงตัว

4.4.5 ความเป็นเด่น (Dominance)

จากภาพนี้มีจุดแห่งการเน้นหรือจุดรวมสายตา (Focal point) คือรูปทรงวงรีที่มีน้ำพุเป็นศูนย์กลางทั้งกลุ่มคนและสัตว์รอบๆน้ำพุ โดยการแยกประเภทรูปทรงที่มีความหมายถึงคนออกมาจากกลุ่มรูปทรงต้นไม้ที่รายล้อม และเน้นด้วยการขัดแย้งในสีของน้ำพุที่เคลื่อนไหวในแนวตั้ง

4.4.6 ความเคลื่อนไหว (Movement)

ความเคลื่อนไหวในผลงานชิ้นนี้เกิดจากหลายส่วน คือความเคลื่อนไหวที่เกิดจากเส้นที่ให้ความหมายทางทัศนียภาพ (Landscape) ซึ่งล้นไหลสอดคล้องกันไปสู่จุดเด่นของภาพ ความเคลื่อนไหวที่คาดคะเนได้จากรูปทรงซึ่งแสดงเนื้อหา เช่นอาการการพุ่งขึ้นของน้ำพุกับผู้คนที่กำลัง

เริงรำเล่นน้ำพุ สัตว์ที่กำลังวิ่ง เมฆที่ล่องลอยบนท้องฟ้า ใบไม้ไหวยามต้องลม นอกจากนี้ยังมีความเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้อนทับของรูปทรงอีกด้วย

4.6.7 การจำกัด (Economy)

ในผลงานชุดนี้แม้ว่าเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วอาจเห็นถึงความหลากหลายของรูปทรง แต่เมื่อมองลงไปรายละเอียดของรูปทรงย่อยที่มาประกอบกันเหล่านั้นแล้ว จะเห็นได้ว่าการลดทอนในส่วนของรูปทรงที่ให้ความหมายทางทัศนียภาพ (Landscape) เช่นภูเขา ก้อนเมฆ ทุ่งหญ้า ลานดิน ส่วนรูปทรงสิ่งมีชีวิต (Organic form) นั้นก็ตัดทอนรายละเอียดต่างๆลง โดยให้ความสำคัญกับอากัปกิริยาและอารมณ์มากกว่าความเหมือนจริง แต่ยังคงการสื่อความหมายของรูปทรงที่เข้าใจได้ง่าย มิได้ลดทอนถึงขนาดเป็นรูปทรงนามธรรม

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 4.4 Happiness all Around 1. 2007 เทคนิคสื่อผสม (Mixed media) บนกระดาษ
ขนาด 90x180 ซม.

ภาพที่ 4.5 Happiness all Around 2. 2007 เทคนิคสื่อผสม (Mixed media) บนกระดาษ ขนาด 120x150 ซม.

ภาพที่ 4.6 Happiness all Around 3. 2007 เทคนิคสื่อผสม (Mixed media) บนกระดาษ
ขนาด 90x180 ซม.

ภาพที่ 4.7 Happiness all Around 4. 2007 เทคนิคสื่อผสม (Mixed media) บน
กระดาษ ขนาด 120x150 ซม.

ภาพที่ 4.8 Happiness all Around 5. 2007 เทคนิคสื่อผสม (Mixed media) บนกระดาษ ขนาด 120x150 ซม.

ภาพที่ 4.9 Happiness all Around 6. 2007 เทคนิคสื่อผสม (Mixed media) บน
กระดาษ ขนาด 120x150 ซม.

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ

จากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ ความสุขรอบกาย ข้าพเจ้ามีแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในทุกๆวันกับสิ่งเล็กน้อยแต่งดงามรอบกาย ให้การมีความสุขนั้นสามารถเป็นเหตุที่เกิดได้ในชีวิตประจำวันของคนเรา แม้เพียงจากสิ่งเล็กน้อยถ้าเราใส่ใจในความงามของมันก็สามารถทำให้หัวใจที่กำลังห่อเหี่ยวกลับชุ่มชื้นขึ้นมาได้และมีความสุขจากสิ่งเล็กน้อยเหล่านี้เองจะเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันส่วนตัวที่จะเป็นพลังให้เราดำเนินชีวิตเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับตนเองและสังคมต่อไป

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมชุดนี้ ข้าพเจ้ามีแนวความคิดเกี่ยวกับการเก็บสะสมความสุขที่มีอยู่รอบกาย เพื่อให้ความสุขเล็กน้อยเหล่านี้ค่อยๆรวมตัวกันจนเป็นความสุขที่มั่นคงในหัวใจ ข้าพเจ้าใช้ข้อมูลที่มาจากประสบการณ์ส่วนตัวและจากการค้นคว้าข้อมูลทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความสุขมาประมวลเป็นแก่นของความสุขในรูปแบบที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอ

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของข้าพเจ้า เริ่มต้นด้วยการสร้างและพัฒนาภาพร่างไปพร้อมๆกับการเลือกเทคนิคที่มีความสอดคล้องและสามารถตอบสนองการสื่อสารแนวความคิดเกี่ยวกับความสุขรอบกายได้อย่างประสบผล โดยเมื่อได้ภาพร่างที่สมบูรณ์แล้วจึงจะนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานจริงต่อไป

ในขั้นตอนการสร้างภาพร่างนั้น ข้าพเจ้าคำนึงถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการสะสมความสุขและเหตุที่เกิดเป็นประจำทุกวันเป็นหลัก ประกอบกับเทคนิคที่ข้าพเจ้าเลือกใช้คือเทคนิคภาพพิมพ์กระเบื้องยางซึ่งแม่พิมพ์นั้นเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจึงเริ่มจากการใช้รูปทรงดังกล่าวมาวางต่อกันเป็นภาพใหญ่เพื่อสื่อถึงการรวบรวมและการเก็บสะสม อีกทั้งการซ้ำของรูปทรงเรขาคณิตยังสื่อถึงเวลาที่ดำเนินไปในแต่ละวันอย่างเที่ยงตรง จากนั้นจึงวางองค์ประกอบจากเส้นและรูปทรงที่ให้ความหมายทางทัศนียภาพลงไปก่อน เลือกภาพร่างลายเส้นที่มีความลงตัวมาวางโครงสร้างที่สามารถสื่อสารถึงอารมณ์แห่งความสุข แล้วจึงใส่รายละเอียดเนื้อหาเรื่องราวของภาพ โดยข้าพเจ้าเลือกที่จะสื่อสารผ่านบรรยากาศของธรรมชาติที่เป็นไปตั้งอยู่ในนิทาน ไม่ว่าจะเป่าเขาแม่น้ำ ต้นไม้ดอกไม้ คนกับสัตว์น้อยใหญ่ที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้เป็นเพราะความรู้สึกร่วมที่ข้าพเจ้ารู้สึกกับสิ่งเหล่านี้อย่างฝังลึกในจิตใจ จึงสามารถแสดงออกได้อย่างตรงใจที่สุด

ข้าพเจ้านำภาพร่างมาขยายเป็นผลงานจริง ด้วยกระบวนการเทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระเบื้องยาง (Linocut) ภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษ (Paper Block) ก่อนที่จะนำแผ่นผลงานภาพพิมพ์ชิ้นย่อยๆมาประกอบเข้าด้วยกันและวาดรายละเอียดลงไปด้วยแท่งสี Soft Pastel และสีไม้

ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานได้พบปัญหาในการสร้างสรรค์และได้แก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากขั้นตอนภาพพิมพ์ต้องใช้สีน้ำมันพิมพ์ลงบนกระดาษ ในครั้งแรกนั้นสีมีน้ำมันมากเกินไป ประกอบกับพิมพ์ลงบนกระดาษที่มีการดูดซับสีน้อย จึงทำให้เมื่อพิมพ์ออกมาแล้วสีเกาะอยู่บนผิวหน้ากระดาษเป็นผลให้เขียนสี Soft Pastel และสีไม้ลงไปไม่ติด จึงแก้ไขโดยใช้ผงแมกนีเซียมลงไปผสมกับสี เพื่อลดน้ำมันในเนื้อสีและเปลี่ยนมาพิมพ์ลงบนกระดาษสำหรับงานภาพพิมพ์โดยตรง จึงสามารถดูดซับสีภาพพิมพ์ลงไปในเนื้อกระดาษได้มากจนผิวกระดาษแห้งพอที่จะใช้แท่งสี Soft Pastel และสีไม้วาดลงไปได้
2. ขั้นตอนการพิมพ์ที่วางกระดาษคลาดเคลื่อนกับที่ทำสัญลักษณ์ไว้ ส่งผลให้ขอบนอกของผลงานไม่ได้จาก เมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันทำให้เห็นกระดาษรองงานเพราะรอยต่อของแผ่นกระดาษที่ไม่สนิท จึงต้องแก้ไขโดยการใช้ฟู่กันแต้มสีภาพพิมพ์ลงไปปิดรอยเหล่านั้น
3. ในขั้นตอนสุดท้ายของการสร้างสรรค์ผลงานที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์แม่พิมพ์กระดาษพิมพ์ลงบนผลงานส่วนที่เกิดจากเทคนิคแท่งสี Soft Pastel เกิดผลคือผงสี Soft Pastel ติดขึ้นมากับแม่พิมพ์แทนที่สีภาพพิมพ์จะติดลงไปบนกระดาษ แก้ไขปัญหาโดยพ่นสเปรย์สำหรับเคลือบผลงานก่อนแล้วจึงพิมพ์สีลงไป

ข้อเสนอแนะ

ประสบการณ์ของข้าพเจ้าที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในวิทยานิพนธ์ชุดนี้คือ ในการสร้างสรรค์ผลงานบนกระดาษด้วยเทคนิคที่หลากหลายนั้น จำต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนการสร้างสรรค์ที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผนลำดับการสร้างสรรค์เป็นอย่างดี อีกทั้งต้องใช้สติและความเชี่ยวชาญทางเทคนิคที่จะช่วยให้การสร้างสรรค์งานนั้นราบรื่นได้ผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะผลงานที่สร้างสรรค์บนกระดาษนั้นมีความอ่อนไหวเชิงกายภาพมาก กล่าวคือเกิดความเสียหายได้ง่ายกว่าการสร้างสรรค์ลงบนผ้าใบและเมื่อเกิดความเสียหายแล้วก็แก้ไขได้ยาก

ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น แนวความคิดและอารมณ์ของการแสดงออกต่างก็มีความสำคัญทัดเทียมกัน กล่าวคือผลงานศิลปกรรมที่จะประสบผลสำเร็จนั้นต้องมีการแสดงออกที่สอดคล้องไปกับแนวความคิด มิใช่เพียงการแสดงออกดีแต่ขาดแนวความคิดหรือมีแต่แนวความคิดที่สร้างสรรค์บรรเจิดแต่ไม่สามารถสื่อสารผลงานออกมาให้ตรงกับแนวความคิดที่ต้องการนำเสนออันได้ ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงควรสำรวจผลงานของตนเองต่อการรับรู้ทั้งในส่วนของความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาของตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. 2542. **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- ชลุค นิมเมอ. 2548. "An Angel In His Head." กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจิตรศิลป์
 คณะสถาปัตยกรรม สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. เอกสารอัดสำเนา
- วัชรพล อัครานนท์. 2546. **ทัศนคติที่ดีสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : ก๊อด ก็ฟวิง.
- สงวน รอดบุญ. 2516. **อภิธานศิลป์**. กรุงเทพฯ.
- สมิต อาชวินิกุล. 2547. **ยิ้มรับความเครียด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า 2000.
- อลิตา จันฝั่งเพชร. 2548. "หลัก 7 ประการของการจัดวางองค์ประกอบของภาพ."
 กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรม สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาด
 กระบัง. เอกสารอัดสำเนา
- Edited by Lake, C. And Maillard, R. **Dictionary of modern painting**. France : Tudor
 Publishing Company
- Jakovsky, A. **Naive Painting**. London : Phaidon Oxford.
- Teshuva, J.B. 1998. **Chagall**. Italy : Taschen.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวปิ่นนุช ปิ่นจินดา
วัน เดือน ปีเกิด	10 มีนาคม 2521 กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่	51/7 ซ.29 เมืองทองธานี ต.บางพูน อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร 0-2583-2311 E-mail : pinnuch_p@yahoo.com
ประวัติการศึกษา	2541 ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2549 ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ ภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง
เกียรติประวัติ	2544 รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 2 การประกวดภาพประกอบหนังสือ สำหรับเด็กและเยาวชน จัดโดยสมาคมผู้จัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือ แห่งประเทศไทยร่วมกับมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
ประวัติการแสดงผลงาน	
2542	แสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์เดี่ยว "พระจันทร์ไม่เห็นต้องกลม" โรงแรมเชอราตัน แกรนด์ สุขุมวิท
2546	แสดงผลงานศิลปะเดี่ยว "ฉัน ผู้คน ถนน กรุงเทพ และบทเพลงของ IA" หอศิลป์จามจุรี
2547	ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะ "กลุ่มรวมมิตร" หอศิลป์จามจุรี
2548	ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะ "ศิลปะเพื่อรอยยิ้ม" Museum Hall ธนาคารไทยพาณิชย์ สำนักงานใหญ่ ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะ "ชีวิตเล็กๆ เด็กๆของโลก" โรงแรมแลนด์มาร์ค สุขุมวิท